

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ
ΠΟΡΩΝ & ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ
ΟΔΗΓΙΑΣ - ΠΛΑΙΣΙΟ 2000/60/ΕΚ.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ

Σπουδάστρια: Χρονά Σοφία

Αριθμός Μητρώου: 2005142

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Δαούση Χριστίνα

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2013

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας για την λήψη του πτυχίου από το τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Α.Τ.Ε.Ι Καλαμάτας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας κας. Χριστίνας Δαούση.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την κα. Δαούση για την καθοδήγηση και την υποστήριξη καθ' όλη την διάρκεια διεκπεραίωσης της παρούσας μελέτης. Οι γνώσεις που μου παρείχε αλλά και το αμείωτο ενδιαφέρον σε όλα τα στάδια της εργασίας από την συγγραφή έως και την διόρθωσή της αποτέλεσε σημαντική βοήθεια στην πρόοδο της εργασίας.

Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά το προσωπικό του Βιολογικού Καθαρισμού και της ΔΕΥΑ Πύλου για την παροχή όλων των απαραίτητων στοιχείων που αφορούσαν την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης κ Αποχέτευσης.

Τέλος, θα ήθελα να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένειά μου για την ηθική και οικονομική συμπαράστασή που μου παρείχε σε όλα τα χρόνια των σπουδών μου στο ΑΤΕΙ Καλαμάτας.

Στον πατέρα μου

που έφυγε νωρίς

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Οδηγία περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ θεσπίζει ένα πλαίσιο για την προστασία όλων των υδάτων, επιφανειακών και υπόγειων, το οποίο αποτρέπει την περαιτέρω επιδείνωση των υδάτινων οικοσυστημάτων, ενώ προστατεύει και βελτιώνει την κατάσταση των υδατικών πόρων. Η Οδηγία 60/2000 στοχεύει στην επίτευξη καλής κατάστασης για όλα τα Υδάτινα Σώματα για τα Κράτη Μέλη μέχρι το Δεκέμβριο του 2015.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αναλυθούν οι προοπτικές της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων υπό το πρίσμα της οδηγίας - πλαίσιο 2000/60 για το Δήμο Πύλου – Νέστορος. Ο Δήμος ανήκει στο Υδατικό Σύστημα Δυτικής Πελοποννήσου (Κ.Α.01) και στην λεκάνη απορροής με το όνομα «Πάμισου – Νέδοντος – Νέδα». Η εφαρμογή της οδηγίας 60/2000 έδωσε ένα εφαλτήριο στην τοπική αυτοδιοίκηση να ασχοληθεί σοβαρά και συντεταγμένα με τους υδάτινους πόρους με το να τους δώσει σαφείς κατευθύνσεις για την σωστή διαχείρισή τους. Ταυτόχρονα με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» δίνονται οι απαραίτητες αρμοδιότητες στους Δήμους για να ασχοληθούν με τα νερά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	7
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	9
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ & Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ.....	14
1.1 Νομικό Πλαίσιο για την Διαχείριση του Νερού.....	16
1.2 Εναρμόνιση Του Ελληνικού Δικαίου Με Το Κοινοτικό.....	18
1.3 Η Οδηγία – Πλαίσιο 2000/60 Για Τα Ύδατα.....	19
1.3.1 Χρονοδιάγραμμα Δράσεων της Οδηγίας - Πλαίσιο 2000/60.....	22
1.4 Δυσκολίες Εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο ΟΡΓΑΝΑ & ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ.....	25
2.1 Εθνική Επιτροπή Υδάτων.....	25
2.2 Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων.....	28

2.3 Εδική Γραμματεία Υδάτων	29
2.4 Τοπική Αυτοδιοίκηση & Διαχείριση Υδάτων	29
2.4.1 Διευθύνσεις Υδάτων ανά Αποκεντρωμένη Διοίκηση.....	30
2.4.2 Περιφερικό Συμβούλιο Υδάτων	31
2.4.3 Οι Δήμοι & η Διαχείριση των Υδάτων	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο Ο ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ	33
3.1 Φυσικό Περιβάλλον Δ Πύλου-Νέστορος	35
3.2 Πληθυσμιακά Στοιχεία Δ. Πύλου – Νέστορος	36
3.3. Οικονομικά Στοιχεία Δ. Πύλου -Νέστορος	37
3.3.1 Τομείς Παραγωγής Δ. Πύλου - Νέστορος	39
3.4 Χρήσεις Γης Δ. Πύλου – Νέστορος.....	45
3.5 Υποδομές Δ. Πύλου – Νέστορος	46
3.5.1 Εκπαίδευση	46
3.5.2 Υγεία	46
3.5.3 Αθλητισμός	47
3.5.4 Υπηρεσίες	47
3.6 S.W.O.T Ανάλυση Δήμου Πύλου – Νέστορος	47
3.6.1 Τα Δυνατά Σημεία του Δήμου Πύλου-Νέστορος.....	48
3.6.2 Τα Αδύνατα Σημεία του Δήμου Πύλου – Νέστορος	49
3.6.3 Ευκαιρίες Δήμου Πύλου- Νέστορος.....	49
3.6.4 Απειλές Δήμου Πύλου – Νέστορος	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	51
4.1 Περιγραφή Υδάτινων Συστημάτων Δήμου Πύλου- Νέστορος.....	54
4.1.1 Ποτάμια Υδατικά Συστήματα	54
4.1.2 Παράκτια Υδατικά Συστήματα	62
4.1.3 Μεταβατικά Υδατικά Συστήματα	64
4.1.4 Υπόγεια Υδατικά Συστήματα	65
4.2 Φορείς Διαχείρισης Υδάτων Δήμου Πύλου- Νέστορος	70
4.3 Χρήσεις Νερού στο Δήμο Πύλου - Νέστορος.....	70
4.3.1 Ύδρευση	70
4.3.2 Άρδευση- Κτηνοτροφία	74
4.3.3 Βιομηχανία.....	76
4.4 S.O.W.T Ανάλυση για την Διαχείριση των Υδάτων του Δ. Πυλού - Νέστορος	77
4.4.1 Δυνατά Σημεία	77
4.4.2 Αδύνατα Σημεία.....	78
4.4.3 Ευκαιρίες.....	79
4.4.4 Απειλές.....	80
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	84

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1-1: Χρονοδιάγραμμα Δράσεων Οδηγίας 2000/60	22
Πίνακας 3-1: Πληθυσμός ανά Δ.Ε Του Δ. Πύλου-Νέστορος (2001).....	36
Πίνακας 3-2: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός-Απασχόληση-Ανεργία κατά την Απογραφή (α) 1991 & (β) 2001	37
Πίνακας 3-3: Απασχολούμενοι ανά Τομέα Παραγωγής Δήμου Πύλου-Νέστορος (2001).....	39
Πίνακας 3-4: Έκταση ανά Είδος Καλλιέργειας Δ. Πύλου – Νέστορος (2001).....	40
Πίνακας 3-5: Κτηνοτροφικές Εκμεταλλεύσεις Δ. Πύλου – Νέστορος (2001).....	41
Πίνακας 3-6: Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας Στο Δ. Πύλου – Νέστορος (2005).....	43
Πίνακας 3-7: Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας Στο Δ. Πύλου – Νέστορος (2005).....	44
Πίνακας 3-8: Εκτάσεις Γης ανά Χρήση Του Δ. Πύλου – Νέστορος (2001)	45
Πίνακας 4-1: Παρεχόμενος Όγκος Νερού ανά Ημέρα & Δημοτική Ενότητα.....	71
Πίνακας 4-2: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Πύλου.....	72
Πίνακας 4-3: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Νέστορος	72
Πίνακας 4-4: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Κορώνης.....	73
Πίνακας 4-5: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Μεθώνης	73
Πίνακας 4-6: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Παπαφλέσσα.....	74
Πίνακας 4-7: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Χιλιχωρίων	74

Πίνακας 4-8: Ποσοστό Αρδευόμενων Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων Δ. Πύλου - Νέστορος(1991-2000).....75

Πίνακας 4-9: Ποσοστό Αρδευόμενων Εκτάσεων Δήμου Πύλου – Νέστορος (1991-2000).....76

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 3-1: Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού Δ. Πύλου-Νέστορος ανά Δημοτική Ενότητα	36
Διάγραμμα 3-2: Ποσοστιαία Κατανομή Απασχολούμενων ανά Παραγωγικό Τομέα Στο Δ. Πύλου – Νέστορος	39
Διάγραμμα 3-3: Ποσοστιαία Κατανομή Έκτασης ανά Είδος Καλλιέργειας Δ. Πύλου – Νέστορος (2001).....	41
Διάγραμμα 3-4: Ποσοστιαία Κατανομή Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων Δ. Πύλου – Νέστορος (2001).....	42
Διάγραμμα 3-5: Ποσοστιαία Κατανομή Χρήσεων Γής Δ. Πύλου – Νέστορος (2001)	45

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2:1: Λεκάνες Απορροής & Υδατικά Διαμερίσματα Στην Ελλάδα.....	28
Εικόνα 3:1: Οι Δήμοι του Νομού Μεσσηνίας Συμφώνα Με Το Σχέδιο «Καλλικράτης».....	33
Εικόνα 3:2: Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πύλου –Νέστορος.....	34
Εικόνα 4:1: Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (Κ.Α.01)	51
Εικόνα 4:2: Όρια Υπολεκανών στο Δήμο Πύλου –Νέστορος του Υδατικού Διαμερίσματος της Δυτικής Πελοποννήσου.....	53
Εικόνα 4:3: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Βελίκας Ρ.....	54
Εικόνα 4:4: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Μιναγιώτικο Ρ.....	55
Εικόνα 4:5: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Μιναγιώτικο Ρ.....	56
Εικόνα 4:6: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Γιαννούζαγας Ρ.....	57
Εικόνα 4:7: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Γιαννούζαγας Ρ.....	58
Εικόνα 4:8: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Σελάς Ρ.....	59
Εικόνα 4:9: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Αλαφινόρρεμα Ρ.....	60
Εικόνα 4:10: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Αλαφινόρρεμα Ρ.....	61
Εικόνα 4:11: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Όρμος Ναυαρίνου	62
Εικόνα 4:12: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Στενό Μεθώνης	62
Εικόνα 4:13: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Όρμος Μεθώνης	63
Εικόνα 4:14: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Δυτικής Ακτής Μεθώνης.....	63
Εικόνα 4:15: Μεταβατικό Υδατικό Σύστημα Λιμνοθάλασσας Γιάλοβας.....	64
Εικόνα 4:16: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Κορώνης	65

Εικόνα 4:17: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Μεθώνης	66
Εικόνα 4:18: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Κυνηγού.....	67
Εικόνα 4:19: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Ρωμανού- Χώρας.....	68
Εικόνα 4:20: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Χώρας	69

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το νερό είναι ένας ανανεώσιμος φυσικός πόρος πάρα πολύ σημαντικός για την ζωή αφού δεν έχει υποκατάστατα και είναι πεπερασμένη. Το νερό καλύπτει τουλάχιστον το 70% της επιφάνειας του πλανήτη μας, γεγονός το οποίο μας οδηγεί στο να το θεωρούμε δεδομένο. Εντούτοις, το γλυκό νερό αποτελεί μόνο το 2,5% του συνόλου του νερού στον πλανήτη. Ο άνθρωπος εκμεταλλεύεται τους υδάτινους πόρους από τις απαρχές του πολιτισμού. Κατά τη βιομηχανική επανάσταση και την πληθυσμιακή έκρηξη του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα, οι απαιτήσεις για νερό αυξήθηκαν κατακόρυφα. Πιο συγκεκριμένα, τον προηγούμενο αιώνα, η χρήση ύδατος αυξήθηκε με υπερδιπλάσιο ρυθμό συγκριτικά με το ρυθμό αύξησης του ανθρώπινου πληθυσμού¹.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αναλυθούν οι προοπτικές της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων υπό το πρίσμα της οδηγίας - πλαίσιο 2000/60 για το Δήμο Πύλου – Νέστορος. Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί στην εργασία είναι η χρήση βιβλιογραφικών πηγών, σε συνδυασμό χρήση πρωτογενών στοιχείων που μας δόθηκαν από τους αρμόδιους φορείς και αφορούν την περιοχή μελέτης.

Η δομή της εργασίας έχει ως εξής:

1^ο Κεφάλαιο: περιγράφεται το νερό σαν κοινωνικό αγαθό, επίσης παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο που αφορά στα ύδατα, με έμφαση στην Οδηγία 2000/60 και στην εναρμόνισή της στο ελληνικό δίκαιο.

2^ο Κεφάλαιο: παρουσιάζονται περιληπτικά τα όργανα και οι φορείς που έχουν συσταθεί και σχετίζονται με την διαχείριση των υδάτων.

¹ Φωτοπούλου Αντωνία-Αγγελική, «Το νερό ως οικονομικό και κοινωνικό αγαθό. Η ανάγκη επίτευξης ισορροπιών μεταξύ των δύο διαστάσεων» (διπλωματική εργασία για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη), Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο [Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, Κατεύθυνση: Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη], 2009, σελ.1

3^ο Κεφάλαιο: γίνεται αναλυτική περιγραφή του Δήμου Πύλου-Νέστορος ως προς τα φυσικά, πληθυσμιακά, τις χρήσεις γης και τις υποδομές. Ταυτόχρονα πραγματοποιήθηκε SWOT ανάλυση του Δήμου για να δειχθούν τα δυνατά, τα αδύνατα σημεία του, οι ευκαιρίες και οι απειλές που αντιμετωπίζει.

4^ο Κεφάλαιο: γίνεται αναλυτική περιγραφή των Υδάτινων Συστημάτων Δήμου Πύλου- Νέστορος (παράκτια, ποτάμια, μεταβατικά, υπόγεια), επίσης περιγράφεται ο φορέας διαχείρισης των υδάτων του Δήμου και οι χρήσεις νερού. Τέλος πραγματοποιείται SWOT ανάλυση που αφορά την διαχείριση των υδάτων του Δ. Πυλού – Νέστορος.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα και την βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ & Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ

Το νερό έχει έντονο κοινωνικό χαρακτήρα καθώς αποτελεί βασικό και αναντικατάστατο αγαθό. Στις μέρες μας το δικαίωμα του ανθρώπου στο νερό σχετίζεται με το που ζει. Στις αναπτυγμένες χώρες η μέση κατανάλωση νερού ανά κάτοικο είναι 200lt, αντίθετα στις αναπτυσσόμενες χώρες η μέση κατανάλωση περιορίζεται στα 10lt ανά κάτοικο. Σύμφωνα με τον παγκόσμιο οργανισμό υγείας, το 17% του πληθυσμού της γης δεν έχει πρόσβαση στο νερό, το 42% ζει σε ελλείψεις συνθήκες υγιεινής, 2 δις άνθρωπων υποφέρουν από φυσικές καταστροφές που σχετίζονται με το νερό και 3,8 εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν από ασθένειες σχετικές με το νερό².

Για να αντιμετωπιστούν τα παραπάνω προβλήματα είναι επιτακτική ανάγκη να αναγνωριστεί το δικαίωμα νερό. Το δικαίωμα στο νερό είναι είτε αυθύπαρκτο, είτε προκύπτει από άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως είναι το δικαίωμα στη ζωή. Παράλληλα, η κατοχύρωση του δικαιώματος στο νερό θα διασφάλιζε ευρέως αποδεκτά ανθρώπινα δικαιώματα και περιβαλλοντικές αρχές, η ύπαρξη των οποίων, διαφορετικά, θα ετίθετο σε κίνδυνο³.

Επίσης η αναγνώριση του νερού ως κοινωνικό αγαθού και η κατοχύρωση του δικαιώματος στο νερό θα συνέβαλε στην επίλυση διαμαχών σχετικά με τη χρήση των διεθνών ποταμών. Η πρόσβαση σε ασφαλές και αρκετό νερό ως βασικό

² W.H.O (2008), Αναρτημένο στην: http://www.who.int/gho/health_systems/en/index.html

³ Φωτοπούλου Αντωνία-Αγγελική, «Το νερό ως οικονομικό και κοινωνικό αγαθό. Η ανάγκη επίτευξης ισορροπιών μεταξύ των δύο διαστάσεων» (διπλωματική εργασία για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη), Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο [Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, Κατεύθυνση: Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη], 2009, σελ.35

ανθρώπινο δικαίωμα και καθήκον των κυβερνήσεων για την παροχή νερού στους πληθυσμούς τους θα διευκολύνει τη λειτουργία στο πλαίσιο του καταμερισμού. Η κρίση των υδάτινων πόρων αποτελεί παγκόσμιο πρόβλημα και απαιτεί παγκόσμια σύμπραξη και στρατηγική στην αντιμετώπιση της. Η προστασία του νερού είναι βασική προτεραιότητα ώστε να εξαλειφθεί η φτώχεια και να ενισχυθεί η βιώσιμη ανάπτυξη. Τα συνολικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που θα προκύψουν από την ικανοποίηση των βασικών ανθρώπινων αναγκών ξεπερνούν κατά πολύ το κόστος της απλής αντιμετώπισής τους.

Το δικαίωμα στο νερό είχε ήδη αναγνωριστεί στη Συνδιάσκεψη της Μαρ δελ Πλάτα, το 1977, αλλά και στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, το 1989. Επιπλέον, στο άρθρο 10 της Σύμβασης για της Μη Ναυσιπλοϊκές Χρήσεις των Υδάτων αναφέρεται ότι σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των χρήσεων του νερού σε διασυνοριακά ύδατα, ειδική μέριμνα θα παρέχεται στις απαιτήσεις των ζωτικών ανθρώπινων αναγκών ώστε να διατηρηθεί η ανθρώπινη ζωή και να παραχθεί η αναγκαία τροφή προκειμένου να αποφευχθεί η πείνα⁴.

Ταυτόχρονα σε εθνικό επίπεδο, κράτη όπως ο Παναμάς, η Αιθιοπία, η Ουγκάντα, η Γκάμπια, η Νότια Αφρική, η Ουρουγουάη, το Βέλγιο, και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν προβεί σε τροποποίηση του συντάγματός τους, ώστε να συμπεριλάβουν το δικαίωμα στο νερό. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα ατόμων και κοινοτήτων να προσφύγουν σε συνταγματικά δικαστήρια και νομικούς μηχανισμούς, προκειμένου να διεκδικήσουν την επαρκή πρόσβαση σε υδάτινους πόρους⁵.

⁴ Φωτοπούλου Αντωνία-Αγγελική, «Το νερό ως οικονομικό και κοινωνικό αγαθό. Η ανάγκη επίτευξης ισορροπιών μεταξύ των δύο διαστάσεων» (διπλωματική εργασία για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη), Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο [Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, Κατεύθυνση: Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη], 2009, σελ.39

⁵ Φωτοπούλου Αντωνία-Αγγελική, «Το νερό ως οικονομικό και κοινωνικό αγαθό. Η ανάγκη επίτευξης ισορροπιών μεταξύ των δύο διαστάσεων» (διπλωματική εργασία για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη), Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο [Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών

1.1 Νομικό Πλαίσιο για την Διαχείριση του Νερού

Το νερό για τον Θαλή τον Μιλήσιο (6^{ος} αιώνας π.Χ) είναι ένα στοιχείο που παράγει, γονιμοποιεί, τρέφει και συντηρεί. Το νερό δηλαδή δεν είναι μόνον ύλη, αλλά ύλη και ζωή. Η απόλυτη εξάρτηση της ζωής από το νερό μας οδήγησε στην λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του. Έτσι το νερό είναι το πιο σφαιρικά νομοθετημένο αντικείμενο στον τομέα της νομοθεσίας του περιβάλλοντος.

Ως πρώτο βήμα για την ανάπτυξη ευρωπαϊκής πολιτικής για την προστασία του νερού είναι η δημιουργία του «Πρώτου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον» το 1973. Στο πρώτο αυτό πακέτο νομοθετημάτων περιλαμβάνονται⁶:

- Η οδηγία 75/440/ΕΟΚ: *Περί της απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων επιφανείας που προορίζονται για την Παραγωγή ποσίμου ύδατος στα κράτη μέλη.*
- Η οδηγία 76/160/ΕΟΚ: *Περί της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης*
- Η οδηγία 76/464/ΕΟΚ: *Περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που χύνονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας*
- Η οδηγία 77/795/ΕΟΚ: *Περί καθιέρωσης κοινής διαδικασίας ανταλλαγής πληροφοριών για την ποιότητα των γλυκών επιφανειακών υδάτων της Κοινότητας*
- Η οδηγία 79/869/ΕΟΚ: *Περί των μεθόδων μετρήσεως και Περί της συχνότητας των δειγματοληψιών και της ανάλυσης των επιφανειακών υδάτων τα οποία προορίζονται για την παραγωγή ποσίμου ύδατος στα κράτη μέλη*
- Η οδηγία 79/923/ΕΟΚ: *Περί της απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων για οστρακοειδή*
- Η οδηγία 80/68/ΕΟΚ: *Περί προστασίας των υπογείων υδάτων από τη ρύπανση που προέρχεται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες*
- Η οδηγία 80/778/ΕΟΚ: *Περί της ποιότητας του πόσιμου νερού*

Σπουδών: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, Κατεύθυνση: Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη], 2009, σελ.40

⁶ Σκληβανιώτης Μ., «Ποιότητα Πόσιμου νερού», Πάτρα, Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης Πάτρας, 2004, Τεύχος 35, σ. 300.

Μετά από αποτίμηση της εφαρμογής του πρώτου νομοθετικού κύκλου ακολούθησε ένα δεύτερο πακέτο νομοθεσίας, αναθεωρώντας τις αρχικές Οδηγίες, συμπληρώνοντας κενά και βελτιώνοντας συγκεκριμένα σημεία. Στο δεύτερο πακέτο νομοθετημάτων περιλαμβάνονται⁷:

- Η οδηγία 82/176/ΕΟΚ: *Περί των οριακών τιμών και των ποιοτικών στόχων για τις απορρίψεις υδραργύρου από τον βιομηχανικό τομέα της ηλεκτρολύσεως των χλωριούχων αλάτων αλκαλίων*
- Η οδηγία 83/513/ΕΟΚ: *Για τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις καδμίου*
- Η οδηγία 84/491/ΕΟΚ: *Σχετικά με τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις εξαχλωροκυκλο-εξανίου*
- Η οδηγία 86/85/ΕΟΚ: *Για την καθιέρωση κοινοτικού συστήματος πληροφόρησης για τον έλεγχο και τη μείωση της ρύπανσης που προξενεί η απόρριψη υδρογονανθράκων και άλλων επικίνδυνων ουσιών στη θάλασσα*
- Η οδηγία 86/280/ΕΟΚ: *Σχετικά με τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις ορισμένων επικίνδυνων ουσιών που υπάγονται στον κατάλογο I του παραρτήματος της Οδηγίας 76/464/ΕΟΚ*
- Η οδηγία 88/347/ΕΟΚ: *Για την τροποποίηση του παραρτήματος II της Οδηγίας 86/280/ΕΟΚ σχετικά με τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις ορισμένων επικίνδυνων ουσιών που υπάγονται στον κατάλογο I του παραρτήματος της Οδηγίας 76/464/ΕΟΚ*
- Η οδηγία 91/271/ΕΟΚ: *Για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων*
- Η οδηγία 91/676/ΕΟΚ: *Για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης*
- Η οδηγία 91/692/ΕΟΚ: *Για την τυποποίηση και εξορθολογισμό των εκθέσεων που αφορούν την εφαρμογή ορισμένων οδηγιών για το περιβάλλον*

⁷ Σκληβανιώτης Μ., «Ποιότητα Πόσιμου νερού», Πάτρα, Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης Πάτρας, 2004, Τεύχος 35, σελ. 300.

- Η οδηγία 92/446/ΕΟΚ: *Περί των ερωτηματολογίων για τις Οδηγίες που αφορούν τον τομέα των υδάτων*
- Η οδηγία 93/481/ΕΟΚ: *Περί των σχημάτων για την έκθεση των εθνικών προγραμμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 17 της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου*
- Η οδηγία 93/75/ΕΟΚ: *Για τις ελάχιστες προδιαγραφές που απαιτούνται για τα πλοία τα οποία κατευθύνονται σε ή αποπλέουν από κοινοτικούς λιμένες μεταφέροντας επικίνδυνα ή ρυπογόνα εμπορεύματα*
- Η οδηγία 96/61/ΕΚ: *Σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης*
- Η οδηγία 98/15/ΕΚ: *Για τροποποίηση της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά ορισμένες απαιτήσεις οι οποίες καθορίζονται στο παράρτημα Ι αυτής*

1.2 Εναρμόνιση Του Ελληνικού Δικαίου Με Το Κοινοτικό

Υποχρέωση των Κρατών – Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η εναρμόνιση των κοινοτικών οδηγιών στο εγχώριο δίκαιό τους. Έτσι η Ελλάδα προχώρησε στην ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών οδηγιών για την προστασία του νερού στο ελληνικό δίκαιο με τα εξής νομοθετήματα⁸:

- Νόμος 1650/1986: Για την προστασία του περιβάλλοντος
- ΚΥΑ 46399/1352/27.6/3.7.1986: *Απαιτούμενη ποιότητα των επιφανειακών νερών που προορίζονται για: «πόσιμα», «κολύμβηση», διαβίωση ψαριών σε γλυκά νερά» και «καλλιέργεια και αλιεία οστρακοειδών», μέθοδοι μέτρησης, συχνότητα δειγματοληψίας και ανάλυσης των επιφανειακών νερών που προορίζονται για πόσιμα, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 75/440/ΕΟΚ, 76/160/ΕΟΚ, 78/695/ΕΟΚ, 79/923/ΕΟΚ, 79/869/ΕΟΚ*
- ΚΥΑ 18186/271/24.2/3.3.1988 & ΚΥΑ 46399/1352/27.6/3.7.1986: *Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και ειδικότερα*

⁸ Σκληβανιώτης Μ., «Ποιότητα Πόσιμου νερού», Πάτρα, Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης Πάτρας, 2004, Τεύχος 35, σελ. 300.

- καθορισμός οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 76/464/ΕΟΚ, 79/869/ΕΟΚ, 79/923/ΕΟΚ
- ΚΥΑ 26857/553/4.4/6.4.1988: Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία των υπόγειων νερών από απορρίψεις ορισμένων επικινδύνων ουσιών, σε συμμόρφωση με την οδηγία 80/68/ΕΟΚ
 - ΚΥΑ Α5/288/23.1/20.2.1986 & ΚΥΑ 18186/271/24.2/3.3.1988: Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και ειδικότερα καθορισμός οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ
 - ΥΑ 55648/2210/1991: Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και ειδικότερα καθορισμός οριακών τιμών των επικινδύνων ουσιών στα υγρά απόβλητα, σε συμμόρφωση με την οδηγία 88/347/ΕΟΚ
 - ΥΑ 673/400/1997: Όροι για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, σε συμμόρφωση με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ

1.3 Η Οδηγία – Πλαίσιο 2000/60 Για Τα Ύδατα

Η Οδηγία Πλαίσιο 2000/60 για τα νερά θέτει το νομοθετικό πλαίσιο για την ορθή διαχείριση των υδατικών πόρων και την προστασία των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από αυτούς. Η Ευρωπαϊκή Ένωση με την οδηγία αυτή έθεσε τις βάσεις και υποχρέωση του κάθε κράτους – μέλους είναι να αξιολογήσει την υπάρχουσα κατάσταση και τις ιδιαιτερότητες των υδατικών του πόρων και να διαμορφώσει τη δική του εθνική στρατηγική.

Ο βασικοί στόχοι της Οδηγίας είναι η καλύτερη κατάσταση από πλευράς ποιότητας και ποσότητας των υδατικών πόρων, συγκεκριμένα⁹:

⁹ Ανδρεαδάκης Α., «Η αναγκαιότητα συντονισμένης δράσης για την υποβοήθηση εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά 2000/60», Ημερίδα ΕΜΠ 22 Μαΐου 2002: «Οδηγία Πλαίσιο 2000/60 - Εναρμόνιση με την ελληνική πραγματικότητα», Αθήνα, Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ, 2002, τευχ. 2206, σελ 39

- Να αποτρέπεται η περαιτέρω υποβάθμιση των υδάτων και να προστατεύονται και βελτιώνονται οι υδατικοί πόροι.
- Να προωθείται η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, μέσω της μακροπρόθεσμης προστασίας των υδατικών πόρων.
- Να υποβοηθείται η βελτίωση του υδάτινου περιβάλλοντος μέσω εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων για τη σταδιακή μείωση της απόρριψης ρυπαντικών ουσιών προτεραιότητας και την εξάλειψη της απόρριψης τοξικών ρυπαντικών ουσιών προτεραιότητας.
- Να εξασφαλίζεται η προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων και να αποτρέπεται η περαιτέρω ρύπανσή τους.
- Να υποβοηθείται η αντιμετώπιση των επιπτώσεων ακραίων φαινομένων πλημμύρων και ξηρασίας.

Η επιτυχία της εφαρμογής της Οδηγίας αναμένεται να εξαρτηθεί από δύο κρίσιμους παράγοντες¹⁰:

- Την εναρμόνιση όλων των φυσικών διεργασιών και ανθρώπινων δραστηριοτήτων που επηρεάζουν τον κύκλο του νερού μέσα στα χωρικά πλαίσια μιας υδρολογικής λεκάνης
- Την έγκαιρη λήψη κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα εξασφαλίσουν την επιθυμητή «καλή κατάσταση» των επιφανειακών και υπογείων υδάτων μέσα στα επόμενα χρόνια

Το βασικό χαρακτηριστικό της Οδηγίας 2000/60 είναι το γεγονός ότι δεν υιοθετεί νέα πρότυπα, αλλά οργανώνει τη, θεματικά διάσπαρτη, κοινοτική νομοθεσία και ενσωματώνει διεθνείς ουσιαστικούς και διαδικαστικούς κανόνες. Ουσιαστικά συνδυάζει τις προσεγγίσεις του ποιοτικού στόχου για τα ύδατα και των οριακών τιμών εκπομπών, εφαρμόζοντας έτσι τις βασικές περιβαλλοντικές αρχές, την αρχή της προφύλαξης και την αρχή της επανόρθωσης της ρύπανσης με προτεραιότητα στην

¹⁰ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρο 18

πηγή, καθώς και την αρχή του λαμβάνειν υπόψη τα περιβαλλοντικά δεδομένα κάθε συγκεκριμένης περιφέρειας¹¹.

Βασικές αρχές του δικαίου του περιβάλλοντος που διέπουν την Οδηγία-Πλαίσιο 2000/60 είναι οι εξής¹²:

- **Η αρχή της πρόληψης:** η λήψη μέτρων, ώστε αφενός να αποτρέπεται η υποβάθμιση των υδάτινων οικοσυστημάτων και όταν είναι αναγκαίο, να βελτιώνεται ή να αποκαθίσταται η ποιότητα τους.
- **Η αρχή της προφύλαξης:** έγκειται στην ανάγκη περιορισμού ή και εξάλειψης των ιδιαίτερα επικίνδυνων ουσιών
- **Ο ρυπαίνων πληρώνει:** «ο χρήστης πληρώνει», δεδομένου ότι το νερό αποτελεί περιβαλλοντικό αγαθό, κατ' επέκταση η χρήση του πρέπει να είναι λελογισμένη
- **Η αρχή της συμμετοχής και πληροφόρησης του πολίτη:** η διαβούλευσης των σχεδίων διαχείρισης των υδάτων

Καινοτομία της Οδηγίας 2000/60 για τα ύδατα είναι η χρήση της *Λεκάνης Απορροής Ποταμού* ως βασικής μονάδας για όλες τις ενέργειες σχεδιασμού και διαχειριστικής δράσης που αναφέρονται στο νερό. Αναγνωρίζεται δηλαδή το γεγονός ότι το νερό έχει φυσικά και υδρολογικά όρια, όχι όμως πολιτικά και διοικητικά¹³.

¹¹ Καρισιάδης Γ. (2008), «Η Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα, Διαχείριση Διασυννοριακών Υδάτων», Αθήνα, «Νόμος και Φύση» (ηλεκτρονικό περιοδικό), 2008, στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.nomosphysis.org.gr/>, ιστοσελίδα: <http://www.nomosphysis.org.gr/articles.php?artid=3609&lang=1&catid=1>.

¹² Μ. Χαϊνταρλής, «Η σύγχρονη νομοθεσία προστασίας και διαχείρισης των υδάτων», Πρακτικά Ημερίδας Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο: «Βιώσιμη διαχείριση υδάτων: αρχές, κανόνες και εφαρμογή», Αθήνα, δημοσιευμένο στο: «Νόμος και Φύση» (ηλεκτρονικό περιοδικό), 2005, στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.nomosphysis.org.gr/>, ιστοσελίδα: <http://www.nomosphysis.org.gr/articles.php?artid=1503&lang=1&catid=6>.

¹³ Μιμίκου Μ., «Η εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60 σε επίπεδο λεκανών απορροής. Προοπτικές με βάση την ελληνική πραγματικότητα», Ημερίδα Τομέα ΥΠΥΘΕ με τίτλο: «Οδηγία Πλαίσιο 2000/60 Ε.Ε. – Εναρμόνιση με την ελληνική πραγματικότητα», Αθήνα, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Μάιος 2002, τευχ. 2206, σελ10

1.3.1 Χρονοδιάγραμμα Δράσεων της Οδηγίας - Πλαίσιο 2000/60

Η Οδηγία – πλαίσιο 2000/60 για τα ύδατα ορίζει ένα σαφές χρονοδιάγραμμα για την σταδιακή προσαρμογή των κρατών – μελών και την καλύτερη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί με την οδηγία. Το χρονοδιάγραμμα επίτευξης των στόχων αυτών, επιμερίζεται ως εξής:

Πίνακας 1-1: Χρονοδιάγραμμα Δράσεων Οδηγίας 2000/60

Έτος	Δράση
2003	Προσδιορισμός των επιμέρους λεκανών απορροής σε κάθε Κράτος Μέλος, ένταξή τους σε Υδατικές Περιφέρειες και καθορισμός των αρμοδίων Φορέων Διαχείρισης ¹⁴
2004	Προσδιορισμός σε κάθε Υδατική Περιφέρεια των πιέσεων, των επιπτώσεων και των οικονομικών παραμέτρων που σχετίζονται με τη χρήση των υδάτων, καθώς και η καταγραφή των προστατευόμενων περιοχών ¹⁵
2006	Λειτουργία Προγραμμάτων Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων ¹⁶
2009	Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα αποτελέσματα των Προγραμμάτων Παρακολούθησης και τις αναλύσεις των χαρακτηριστικών των λεκανών απορροής, τα Κράτη Μέλη καλούνται να εντοπίσουν τα μέτρα που

¹⁴ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρα 3 και 24.

¹⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρα 5 και 6.

¹⁶ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρο 8.

	απαιτούνται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που θέτει η Οδηγία, με οικονομικά αποτελεσματικό τρόπο ¹⁷
2009	Σύνταξη και δημοσιοποίηση Προγραμμάτων Διαχείρισης για κάθε Υδατική Περιφέρεια, στα οποία θα περιλαμβάνεται και ο τελικός προσδιορισμός των ιδιαίτερος τροποποιημένων υδατινών σωμάτων ¹⁸
2010	Εφαρμογή τιμολογιακής πολιτικής των υδάτων, η οποία θα υποβοηθά τη βιωσιμότητα των υδατικών πόρων ¹⁹
2012	Λειτουργία των Προγραμμάτων Διαχείρισης ²⁰
2015	Πλήρης εφαρμογή των Προγραμμάτων Διαχείρισης και επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων ²¹

Πηγή: Ανδρεαδάκης Α., 2002

¹⁷ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρο 11.

¹⁸ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρο 13.

¹⁹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρο 9.

²⁰ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρο 11.

²¹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σ. 1 έως 73, άρθρο 4.

Παρά την αρτιότητα του κειμένου της Οδηγίας 2000/60, εντοπίστηκαν κάποια κενά, τα οποία συμπληρώθηκαν στη συνέχεια από μια σειρά νομοθετημάτων όπως η Οδηγία 2006/118/ΕΕ για τα υπόγεια ύδατα, η Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, η Οδηγία 2008/56/ΕΚ «περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον» και η Οδηγία 2008/105/ΕΚ για τις ουσίες προτεραιότητας, χωρίς να διαστρεβλωθεί η καθοδηγητική της λειτουργία.

1.4 Δυσκολίες Εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60

Η δυσκολία εφαρμογής της οδηγίας 2000/60 οφείλεται κυρίως σε δύο λόγους²²:

1. Το αυστηρό χρονοδιάγραμμα επίτευξης των στόχων
2. Στην πολυπλοκότητα της ανάθεσης των αρμοδιοτήτων και των φορέων, που οδηγεί συχνά στην κακή διαχείριση των υδάτινων πόρων.

Επιπλέον στην περίπτωση των διασυνοριακών λεκανών υπάρχουν πρόσθετες δυσκολίες, καθώς θα πρέπει να δημιουργηθούν συνεργασίες και συμφωνίες ανάμεσα σε χώρες μέλη και μη μέλη της Ε.Ε. Το σημαντικό στοιχείο για την επιτυχία της εφαρμογής και υλοποίησης όλων των διατάξεων της οδηγίας είναι να γίνει ουσιαστικός διαχωρισμός μεταξύ των ενεργειών, που οφείλουν να γίνουν σε επίπεδο λεκάνης, σε εθνικό επίπεδο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για να ληφθούν τα αντίστοιχα μέτρα που απαιτούνται.

Σε ότι αφορά την Ελλάδα η εφαρμογή της οδηγίας συναντά δυσκολίες λόγω της ανυπαρξίας οργανωτικών και διαχειριστικών δομών στον τομέα των υδατικών πόρων με ουσιαστικό περιεχόμενο και την πολυαρχία στις αρμοδιότητες κατά κατηγορία χρήσης των υδατικών πόρων.

²² Μιμίκου Μ., «Η εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60 σε επίπεδο λεκανών απορροής. Προοπτικές με βάση την ελληνική πραγματικότητα», Ημερίδα Τομέα ΥΠΥΘΕ με τίτλο: «Οδηγία Πλαίσιο 2000/60 Ε.Ε. – Εναρμόνιση με την ελληνική πραγματικότητα», Αθήνα, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Μάιος 2002, τευχ. 2206, σελ 12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΟΡΓΑΝΑ & ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ

Η διαχείριση και η προστασία των υδατικών πόρων στην Ελλάδα είναι δύσκολη διαδικασία, γιατί η γεωλογική δομή και το ανάγλυφο έχουν σημαντικές ιδιαιτερότητες. Επίσης η οικιστική ανάπτυξη, οι υδροβόρες καλλιέργειες στη γεωργία και η τουριστική υποδομή στις παραθαλάσσιες περιοχές έχουν διαμορφώσει συνθήκες ελλειμματικού ισοζυγίου στις χρήσεις νερού. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι η χώρα περιβάλλεται από θάλασσα και έχει μεγάλο αριθμό νησιών σε απόσταση από την ενδοχώρα. Έτσι είναι επιτακτική αναγκαιότητα για την χάραξη και την εφαρμογή νέας υδατικής πολιτικής στα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας, για να συμβάλλει στην εξομάλυνση των ανταγωνιστικών χρήσεων νερού, στην ανάπτυξη των υδατικών πόρων και στην προστασία του περιβάλλοντος. Για την καλύτερη οργάνωση και διαχείριση των υδατικών πόρων δημιουργούνται οι εξής φορείς:

2.1 Εθνική Επιτροπή Υδάτων

Με τον Ν. 3199/2003 δημιουργείται *Εθνική Επιτροπή Υδάτων* η οποία είναι υψηλού επιπέδου διυπουργικό όργανο το οποίο έχει την ευθύνη χάραξης της πολιτικής για τη διαχείριση και προστασία των υδατικών Πόρων της Ελλάδας. Ειδικότερα, χαράσσει την πολιτική για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, παρακολουθεί και ελέγχει την εφαρμογή της και εγκρίνει, μετά από εισήγηση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής και γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού της χώρας²³.

²³ Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», ΦΕΚ Α' 280/9.12.2003, άρθρο 3, στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος

Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων αποτελείται από τους υπουργούς:

- α) Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ως Πρόεδρο,
- β) Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
- β) Οικονομικών,
- γ) Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας,
- δ) Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,
- ε) Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
- στ) Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στην Επιτροπή μπορεί να συμμετέχουν, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, και άλλοι Υπουργοί εφόσον συζητούνται θέματα αρμοδιότητάς τους, ενώ μετέχει και ο Υπουργός Εξωτερικών, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν διακρατικά ύδατα

Κύριο μέλημα της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων είναι η υλοποίηση της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά. Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων λαμβάνοντας υπόψη το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της Οδηγίας τις ιδιαιτερότητες που προκύπτουν από την εφαρμογή του σχεδίου «Καλλικράτης» αλλά και τον υδατογραφικό χάρτη της χώρας διευθέτησε τις αρμοδιότητες και τις συναρμοδιότητες μεταξύ των Περιφερειών²⁴.

Η Ελλάδα είναι χωρισμένη σε 14 Υδατικά Διαμερίσματα²⁵:

➤ Δυτικής Πελοποννήσου

Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.ypeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Διαχείριση Υδατικών Πόρων»: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=247> (ανάκτηση στις 10-8-2012).

²⁴ Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», ΦΕΚ Α' 280/2003, άρθρο 5, στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.ypeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Διαχείριση Υδατικών Πόρων»: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=247> (ανάκτηση στις 10-8-2012)

²⁵ Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 1739/1987 «Διαχείριση των υδατικών πόρων και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α' 201/987, άρθρο 9, στον δικτυακό τόπο του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ): <http://www.elinyae.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Ρύπανση υδάτων» http://www.elinyae.gr/el/category_details.jsp?cat_id=925, ιστοσελίδα:

http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/201a_87.1152529986485.pdf.

- Ανατολικής Πελοποννήσου
- Βόρειας Πελοποννήσου
- Δυτικής Στερεάς Ελλάδας
- Ηπείρου
- Αττικής
- Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας & Εύβοιας
- Θεσσαλίας
- Δυτικής Μακεδονίας
- Κεντρικής Μακεδονίας
- Ανατολικής Μακεδονίας
- Θράκης
- Κρήτης
- Νησιών Αιγαίου

Ένας ακόμα υδατικός διαχωρισμός της ελληνικής επικράτειας είναι σε 45 λεκάνες απορροής.

Πηγή: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΦΕΚ 1383B/2-9-2010

Εικόνα 2:1: Λεκάνες Απορροής & Υδατικά Διαμερίσματα Στην Ελλάδα

2.2 Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων

Το Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων γνωμοδοτεί προς την Εθνική Επιτροπή Υδάτων για τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού της χώρας, ενώ θα λαμβάνει γνώση της Ετήσιας έκθεσης, την οποία υποβάλλει η Εθνική Επιτροπή Υδάτων, σχετικά με την κατάσταση του υδάτινου περιβάλλοντος της χώρας, την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, καθώς και για τη συμβατότητα με το κοινοτικό κεκτημένο. Αποτελείται από 25 μέλη και Πρόεδρο τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων θα συγκαλείται από τον Πρόεδρό του τουλάχιστον μία φορά το χρόνο²⁶.

²⁶ Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου

2.3 Ειδική Γραμματεία Υδάτων

Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων βρίσκεται στο ΥΠΕΚΑ και έχει την αρμοδιότητα κατάρτισης των προγραμμάτων προστασίας και διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας και του συντονισμού των υπηρεσιών και κρατικών φορέων για κάθε ζήτημα που αφορά στην προστασία και διαχείριση των υδάτων. Η Γραμματεία, σε συνεργασία με τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Υδάτων, καταρτίζει τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού της χώρας και παρακολουθεί και συντονίζει την εφαρμογή τους. Πριν την έγκρισή τους, τα προγράμματα εισάγονται για διαβούλευση στο Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων. Η Γραμματεία είναι οργανωμένη σε Διευθύνσεις και Τμήματα και επικεφαλής της είναι ο εκάστοτε αρμόδιος Ειδικός Γραμματέας του ΥΠΕΚΑ²⁷.

2.4 Τοπική Αυτοδιοίκηση & Διαχείριση Υδάτων

Ο ρόλος της αυτοδιοίκησης για την συνετή χρήση του νερού είναι κυρίαρχος, για την μείωση της κατανάλωσης και για την προστασία της ποιότητας, ώστε οι επόμενες γενεές να έχουν νερό χωρίς προβλήματα. Πρόσφατα στην χώρα μας εφαρμόστηκε το νέο σχέδιο για την τοπική αυτοδιοίκηση με το όνομα «Καλλικράτης». Με το σχέδιο αυτό πραγματοποιήθηκε συνένωση των δήμων του προγράμματος «Καποδίστριας» σε μεγαλύτερους δήμους. Η αυτοδιοίκηση

2000», ΦΕΚ Α' 280/9.12.2003, άρθρο 3 § 2,4,5 στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.vpeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Διαχείριση Υδατικών Πόρων»: <http://www.vpeka.gr/Default.aspx?tabid=247> (ανάκτηση στις 10-8-2012).

²⁷ Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, «Ειδική Γραμματεία Υδάτων», στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.vpeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Γενικές και Ειδικές Γραμματείες – Γενική Γραμματεία Ενέργειας και κλιματικής Αλλαγής»: <http://www.vpeka.gr/Default.aspx?tabid=345&language=el-GR>, ιστοσελίδα «Ειδική Γραμματεία υδάτων»: <http://www.vpeka.gr/?tabid=347> (ανάκτηση στις 10-9-2012).

εξακολουθεί να έχει δύο βαθμούς. Στον πρώτο βαθμό είναι οι δήμοι και στον δεύτερο οι περιφέρειες. Και στους δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης συστάθηκαν όργανα για την διαχείριση των υδάτων.

2.4.1 Διευθύνσεις Υδάτων ανά Αποκεντρωμένη Διοίκηση

Κύριες αρμοδιότητες των Διευθύνσεων Υδάτων στις αποκεντρωμένες διοικήσεις είναι να²⁸:

- Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τα στοιχεία της ποσότητας και ποιότητας των υδάτων και τα αποστέλλει στη βάση υδρολογικών και μετεωρολογικών δεδομένων της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων.
- Παρακολουθεί και ελέγχει ποιοτικές παραμέτρους και την ποσοτική κατάσταση των υδάτων
- Μεριμνά για τον έλεγχο των σημειακών και διάχυτων εκπομπών ρύπων στα επιφανειακά, υπόγεια και παράκτια ύδατα
- Διαχειρίζεται τα δεδομένα των πηγών ρύπανσης των υδάτων
- Επιβάλλει τις προβλεπόμενες από το άρθρο 13 του ν. 3199/2003 κυρώσεις μετά από ελέγχους που διενεργεί για παραβάσεις της υδατικής νομοθεσίας²⁹.

²⁸ Γκίνη Μ. & Πλιάκας Θ., «Αρμοδιότητες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Περιφερειών της χώρας στον τομέα των υδάτων βάσει του Ν.3852/2010», Αθήνα, ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων, 2012, στον δικτυακό τόπο Scribd: www.scribd.com/, ιστοσελίδα: <http://www.scribd.com/doc/52813728/%CE%91%CF%81%CE%BC%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%BA%CE%B5%CE%BD%CF%84%CF%81%CF%89%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%86%CE%B5%CF%81%CE%B5%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B1%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%85%CE%B4%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B2%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%9D-3852-2010> (ανάκτηση στις 10-9-2012).

- Επιπλέον η Δ/νση Υδάτων λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για:
- την πρόληψη της υποβάθμισης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων
 - την αναβάθμιση και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων
 - την προοδευτική μείωση της ρύπανσης από τις ουσίες
 - την προώθηση της βιώσιμης χρήσης του νερού βάσει μακροχρόνιας προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων
 - τη διασφάλιση της ισορροπίας ανάμεσα στην άντληση νερού από τα υδροφόρα στρώματα και τον εμπλουτισμό τους
 - το μετριασμό των επιπτώσεων από πλημμύρες και ξηρασίες
 - την εφαρμογή όλων των στόχων και προτύπων που προβλέπονται για τις προστατευόμενες περιοχές

2.4.2 Περιφερικό Συμβούλιο Υδάτων

Ανά περιφέρεια συγκροτείται το Περιφερειακό Συμβούλιο Υδάτων, με πρόεδρο τον Περιφερειάρχη και μέλη από διάφορους φορείς όπως ΔΕΥΑ, ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, Ε.Ε., Β.Ε., ΕΓΣ, ΓΟΕΒ και κάθε φορέα προστατευόμενης περιοχής. Οι αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου Υδάτων είναι η γνωμοδότηση για τα σχέδια διαχείρισης, η ενημέρωση των πολιτών, η δημόσια διαβούλευση επί των σχεδίων για τα νερά, και γενικά για κάθε θέμα σχετικό με την πορεία των υδατικών πόρων³⁰.

²⁹ Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, «Καλλικράτης: Επιμερισμός Αρμοδιοτήτων μεταξύ Αιρετών Περιφερειών και Κρατικής Διοίκησης – Αρμοδιότητες Δ/νσης Υδάτων Περιφερειών (αρθρ. 5 § 5 του Νόμου 3199/2003)», έγγραφο ανηρημένο στον δικτυακό τόπο του ΥΠΕΚΑ: <http://www.vpeka.gr>. ιστοσελίδα: <http://www.vpeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=z8xSoWZkqR4%3d&tabid=247>.

³⁰ Δάνδολος Η., Παπαθανασίου Κ., Γιωτάκης Κ., Σαμπατακάκης Π., Παπαστεργίου Κ., «Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης στη διαχείριση και προστασία υδατικών πόρων», Αθήνα, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2008, σελ 6

2.4.3 Οι Δήμοι & η Διαχείριση των Υδάτων

Στην Ελλάδα την υπηρεσία της ύδρευσης και αποχέτευσης την προσφέρουν στους πολίτες, οι επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης που έχουν ιδρυθεί στα διάφορα αστικά κέντρα της χώρας ή οι αντίστοιχες υπηρεσίες των Δήμων και Κοινοτήτων.

Στο σύνολο της επικράτειας λειτουργούν σήμερα 214 επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης. Αυτές χωρίζονται σε δύο κατηγορίες³¹:

- στις ιδιωτικοποιημένες κρατικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης όπως ΕΥΔΑΠ Α.Ε. και ΕΥΑΘ Α.Ε. και λειτουργούν στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη
- στις κατά τόπους Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης τις ΔΕΥΑ όπου η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ο μοναδικός κύριος της επιχείρησης

Οι ΔΕΥΑ είναι αρμόδιες για την μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων, όπως και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων της περιοχής αρμοδιότητάς τους.

Τέλος με βάση το άρθρο 209 του Νόμου 3852/2010 στους ορεινούς δήμους της επικράτειας δίνονται αρμοδιότητες που αφορούν³²:

1. Τον έλεγχο της διαχείρισης υπογείων και επιφανειακών αρδευτικών υδάτων.
2. Τον έλεγχο της εκτέλεσης εργασιών για την ανεύρεση υπογείων υδάτων και έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.
3. Την εξέταση αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

³¹ Δάνδολος Η., Παπαθανασίου Κ., Γιωτάκης Κ., Σαμπατακάκης Π., Παπαστεργίου Κ., «Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης στη διαχείριση και προστασία υδατικών πόρων», Αθήνα, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2008, σελ 7

³² Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης». ΦΕΚ Α 87/2010, άρθρο 209

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Ο ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ- ΝΕΣΤΟΡΟΣ

Ο Δήμος Πύλου-Νέστορος είναι δήμος της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ο οποίος συστάθηκε σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» από τη συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Κορώνης, Μεθώνης, Παπαφλέσσα, Πύλου, Νέστορος και Χίλιοχωρίων³³.

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Εικόνα 3:1: Οι Δήμοι του Νομού Μεσσηνίας Σύμφωνα Με Το Σχέδιο
«Καλλικράτης»

Η έκταση του νέου δήμου είναι 554,3 km² και ο πληθυσμός του 23.780 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001 της ΕΣΥΕ. Έδρα του νέου Δήμου έχει

³³ Δήμος Πύλου – Νέστορος, αναρτημένο στην: http://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Πύλου_-_Νέστορος. (ανάκτηση: 10/8/2012)

οριστεί η Πύλος. Σύμφωνα με την πρόσφατη απογραφή το 2011, ο πληθυσμός του Δήμου Πύλος –Νέστορος ανέρχεται σε 21.550 κάτοικους. Παρατηρούμε ότι την δεκαετία 2001 έως 2011 ο πληθυσμός της συγκεκριμένης περιοχής μειώθηκε κατά 9,4%³⁴.

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Εικόνα 3:2: Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πύλος –Νέστορος

³⁴ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας, Πραγματικός πληθυσμός, επιφάνεια και πυκνότητα του πληθυσμού, με διάκριση σε αστικές και αγροτικές περιοχές καθώς, και σε πεδινές, ημιορεινές και ορεινές περιοχές. Μέσος σταθμικός των υψομέτρων, Απογραφή 2001

3.1 Φυσικό Περιβάλλον Δ Πύλου-Νέστορος

Ο Δήμος Πύλου –Νέστορος εκτείνεται νοτιοδυτικά της Μεσσηνίας. Σύμφωνα με μελέτες, 10.000 χρόνια πριν η στάθμη της επιφάνειας της θάλασσας βρισκόταν πιο χαμηλά από το σημερινό της επίπεδο. Ο Κόλπος του Ναυαρίνου είχε έκταση αρκετών χιλιομέτρων προς το Βορρά κι έφτανε στους πρόποδες του λόφου, όπου

σήμερα υπάρχει το χωριό Τραγάνα. Εκείνη την εποχή, η λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας, η στενή λωρίδα γης που τη χωρίζει από τον Κόλπο του Ναυαρίνου και οι αμμόλοφοι της Βοϊδοκοιλιάς δεν υπήρχαν. Αντιθέτως, υπήρχαν εκτεταμένες, θίνες άμμου Βόρεια από το χωριό Ρωμανού. Σήμερα στην περιοχή βρίσκεται το πιο εντυπωσιακό σκηνικό των ακτών της Μεσσηνίας. Ο μεγάλος Κόλπος του Ναυαρίνου, η λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας και η στενή λωρίδα γης που τα χωρίζει συνθέτουν αυτό το σκηνικό.

Πέρα από την φυσική ομορφιά ο Δήμος Πύλου- Νέστορος διαθέτει το πιο εύφορο έδαφος και το πιο ήπιο κλίμα σε όλη την Πελοπόννησο. Σύμφωνα με τα κλιματολογικά στοιχεία του μετεωρολογικού σταθμού της Μεθώνης κατά το έτος 2010 παρατηρούμε ότι στην περιοχή³⁵:

Μέση θερμοκρασία

Μαx θερμοκρασίας: Οι μέγιστες θερμοκρασίες σημειώνονται τον Ιούλιο και τον Αύγουστο με θερμοκρασία 41° C και 40,4°C.

Μin θερμοκρασίας: Οι χαμηλότερες θερμοκρασίες σημειώνονται τον Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο με -2,2°C, -3,6°C και -2,8°C.

Υγρασία

Η σχετική υγρασία κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα με μέγιστο τον Δεκέμβριο με 74,5% και ελάχιστο τον Σεπτέμβριο με 69,6%.

³⁵ Κλιματικά δεδομένα Μεθώνης, αναρτημένο στην: <http://www.buildings.gr/greek/Climaticdata/methonis/methonis.html>. (ανάκτηση: 10/8/2012)

Βροχοπτώσεις

Μέγιστο ετήσιο ύψος βροχών κυμαίνεται 112,8-137,8 mm από τον Νοέμβριο έως τον Ιανουάριο, για τους εαρινούς μήνες το ύψος είναι 17,3-68,6 mm, ενώ για τους καλοκαιρινούς το ύψος βροχοπτώσεων είναι χαμηλότερο με τιμές 0,5-5,5 mm.

3.2 Πληθυσμιακά Στοιχεία Δ. Πύλου – Νέστορος

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (2001) παρατηρούμε την πληθυσμιακή δυναμικότητα του Δήμου Πύλου –Νέστορος.

Πίνακας 3-1: Πληθυσμός ανά Δ.Ε Του Δ. Πύλου-Νέστορος (2001)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001	Πληθυσμός	Πυκνότητα πληθυσμού ανά τ.χμ.
Δ.Ε ΠΥΛΟΥ	5.402	37,54
Δ.Ε ΝΕΣΤΟΡΟΣ	5.552	60,41
Δ.Ε ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	2.205	52,33
Δ.Ε ΜΕΘΩΝΗΣ	2.638	27,14
Δ.Ε ΚΟΡΩΝΗΣ	5.067	48,18
Δ.Ε ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	2.916	39,43
ΣΥΝΟΛΟ/ Μ.Ο	23.780,0	44,2

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

Πηγή: Επεξεργασία Πίνακα 3-1

Διάγραμμα 3-1: Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού Δ. Πύλου-Νέστορος ανά Δημοτική Ενότητα

Ο πληθυσμός του Δήμου Πύλου –Νέστορος κατά την απογραφή του 2001 είναι 23.780 κάτοικοι. Το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων του δήμου κατοικούν στην Δημοτική Ενότητα Νέστορος (24%), ακολουθεί η Δ.Ε. Πύλου (23%) και η Δ.Ε. Κορώνης. Οι υπόλοιπες Δ.Ε. διατηρούν χαμηλά πληθυσμιακά ποσοστά.

Στον πίνακα 3-1 παρατηρούμε επίσης ότι η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου Πύλου – Νέστορος είναι 44,2 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Μεγαλύτερη πληθυσμιακή πυκνότητα παρατηρείται στη Δ.Ε. Νέστορος (60,41), ακολουθεί η Δ.Ε. Παπαφλέσσα, Κορώνης ενώ η Δ.Ε. με την μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα είναι της Μεθώνης.

3.3. Οικονομικά Στοιχεία Δ. Πύλου -Νέστορος

Η οικονομία ενός Δήμου παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξή του και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του.

Πίνακας 3-2: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός-Απασχόληση-Ανεργία κατά την Απογραφή (α) 1991 & (β) 2001

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΑΝΕΡΓΙΑ (1991)	Σύνολο					
	Οικονομικώς ενεργοί					Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			
			Σύνολο	Ποσοστό	Από αυτού νέοι	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.886.157	3.571.957	314.200	8,09%	168.416	5.048.005
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	63.817	59.072	4.745	7,44%	2.637	83.277
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ- ΝΕΣΤΟΡΟΣ	9.841	9.380	461	4,68%	285	11.642

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΑΝΕΡΓΙΑ (2001)	Σύνολο					
	Οικονομικά ενεργοί					Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			
			Σύνολο	Ποσοστό	Από αυτούς νέοι	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	4.621.848	4.108.083	513.765	11,12%	247.155	5.265.889
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	71.625	64.238	7.387	10,31%	4.246	89.075
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ- ΝΕΣΤΟΡΟΣ	10.002	9.084	918	9,18%	482	11.927

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

Σε ότι αφορά τη απασχόληση των κατοίκων του Δήμου Πύλου – Νέστορος παρατηρούμε από το πίνακα 3-2 ότι για το έτος 1991 το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του δήμου ανέρχεται σε 9.841 άτομα εκ των οποίων απασχολούνται τα 9.380, γεγονός το οποίο συνεπάγεται ότι οι άνεργοι αντιπροσωπεύουν ένα μικρό μέρος του συνολικού πραγματικού πληθυσμού της τάξης του 4,68%.

Για το έτος 2001 το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανέρχεται σε 10.002 άτομα εκ των οποίων απασχολούνται τα 9.084, γεγονός το οποίο συνεπάγεται ότι συγκριτικά με το 1991 το ποσοστό των ανέργων αυξήθηκε σε 9,18%. Αντίθετα ο οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός στους οποίους περιλαμβάνονται, ανήλικοι, σπουδαστές, στρατευμένοι, συνταξιούχοι και νοικοκυρές, παρέμεινε σχεδόν σταθερός κατά την διάρκεια της δεκαετίας.

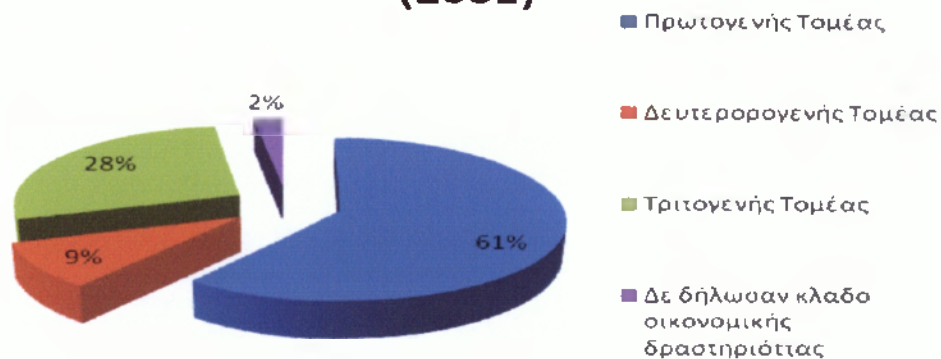
3.3.1 Τομείς Παραγωγής Δ. Πύλου - Νέστορος

Πινάκας 3-3: Απασχολούμενοι ανά Τομέα Παραγωγής Δήμου Πύλου-Νέστορος (2001)

	Απασχολούμενοι				
	Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.102.089	591.669	892.187	2.401.168	217.065
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	59.663	20.853	9.438	27.254	2.118
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ-ΝΕΣΤΟΡΟΣ	7.836	4.747	726	2.176	187
Δ.Ε ΠΥΛΟΥ	2.042	1.001	197	784	60
Δ.Ε ΝΕΣΤΟΡΟΣ	1.609	955	155	432	67
Δ.Ε ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	629	524	21	79	5
Δ.Ε ΜΕΘΩΝΗΣ	972	596	98	261	17
Δ.Ε ΚΟΡΩΝΗΣ	1.410	812	183	380	35
Δ.Ε ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	1.174	859	72	240	3

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

Απασχόληση ανά Τομέα Παραγωγής (2001)

Πηγή: Επεξεργασία Πίνακα 3-3

Διάγραμμα 3-2: Ποσοστιαία Κατανομή Απασχολούμενων ανά Παραγωγικό Τομέα Στο Δ. Πύλου – Νέστορος

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. για το 2001 παρατηρούμε ότι οι κάτοικοι του Δήμου Πύλου- Νέστορος ασχολούνται ως επί το πλείστον με τον πρωτογενή τομέα παραγωγής (61%), ακολουθεί ο τριτογενής παραγωγής (28%) ενώ στο δευτερογενή τομέα απασχολείται μόλις το 9% των κατοίκων. Αυτό σημαίνει ότι η περιοχή αυτή είναι κυρίως γεωργική με μια δυναμική παρουσία του τριτογενή τομέα που περιλαμβάνει υπηρεσίες και τουριστικές επιχειρήσεις.

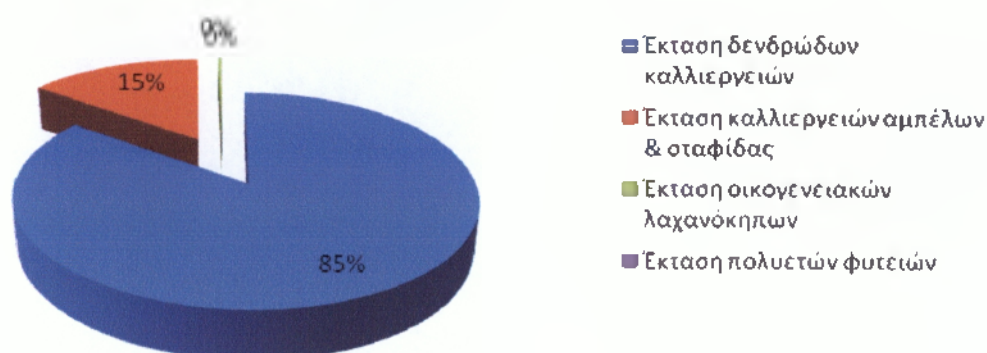
3.3.1.1 Πρωτογενής Τομέας Παραγωγής Δ. Πύλου- Νέστορος

Ο πρωτογενής τομέας που περιλαμβάνει τους κλάδους της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, των δασών και της αλιείας διαδραματίζει αναμφισβήτητο κυρίαρχο ρόλο στην οικονομική ζωή της των κατοίκων του Δήμου Πύλου -Νέστορος. Η συνολική έκταση του Δήμου Πύλου-Νέστορος είναι 554,2 χιλιάδες στέμματα. Η έκταση αυτή περιλαμβάνει κυρίως δενδρώδεις καλλιέργειες, αμπελώνες, οικογενειακούς λαχανόκηπους και πολυετείς φυτείες.

Πίνακας 3-4: Έκταση ανά Είδος Καλλιέργειας Δ. Πύλου – Νέστορος (2001)

Είδος Καλλιέργειας	Δήμος Πύλου - Νέστορος (στρ)
Έκταση δενδρωδών καλλιεργειών	153693,1
Έκταση καλλιεργειών αμπέλων & σταφίδας	26250,6
Έκταση οικογενειακών λαχανόκηπων	517,6
Έκταση πολυετών φυτειών	62

Κατανομή Εκτάσεων ανα Είδος Καλλιέργειας (2001)

Πηγή: Επεξεργασία Πίνακα 3-4

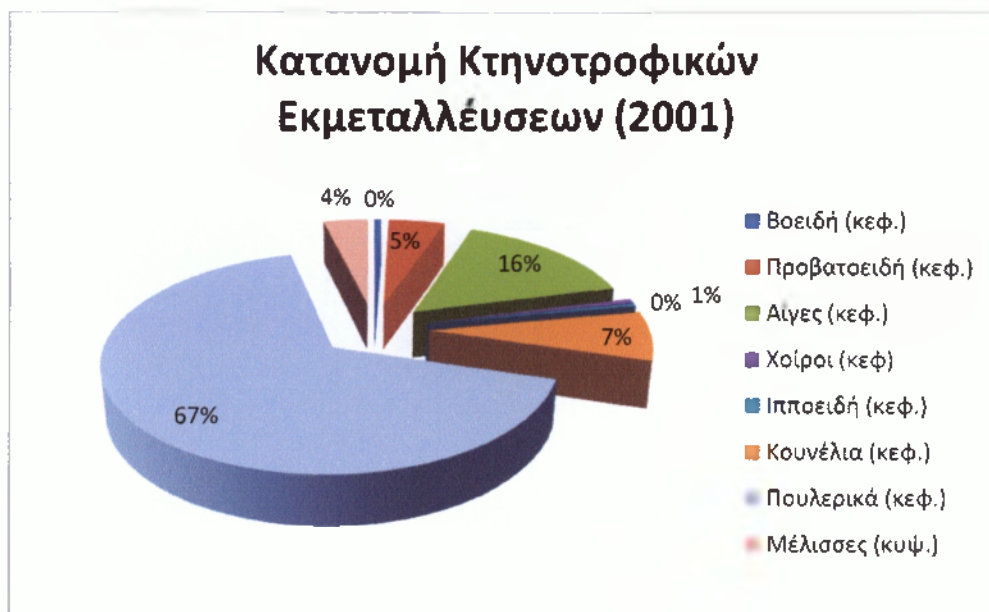
Διάγραμμα 3-3: Ποσοστιαία Κατανομή Έκτασης ανά Είδος Καλλιέργειας Δ.
Πύλου – Νέστορος (2001)

Στις καλλιεργούμενες εκτάσεις γης του Δήμου Πύλου- Νέστορος συντριπτική πλειοψηφία σε ποσοστό 85% παρουσιάζονται οι δενδρώδεις καλλιέργειες όπως ελιές και εσπεριδοειδή, αυτό είναι λογικό καθώς ο δήμος είναι καθαρά ελαιοπαραγωγικός. Ενώ το 15% της καλλιεργούμενης γης καλύπτεται με αμπελώνες και καλλιέργειες κορινθιακής σταφίδας.

Πίνακας 3-5: Κτηνοτροφικές Εκμεταλλεύσεις Δ. Πύλου – Νέστορος (2001)

Κτηνοτροφική Εκμετάλλευση	Δήμος Πύλου- Νέστορος Αρ. Ζώων
Βοειδή (κεφ.)	535
Προβατοειδή (κεφ.)	4.415
Αίγες (κεφ.)	14.411
Χοίροι (κεφ.)	579
Ιπποειδή (κεφ.)	366
Κουνέλια (κεφ.)	6.888
Πουλερικά (κεφ.)	61.436
Μέλισσες (κυψ.)	3.514

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

Πηγή: Επεξεργασία Πίνακα 3-5

Διάγραμμα 3-4: Ποσοστιαία Κατανομή Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων Δ.
Πύλου – Νέστορος (2001)

Σε ότι αφορά το κτηνοτροφικό δυναμικό του Δήμου περιορίζεται κυρίως για να κάλυψη τις ανάγκες για οικογενειακή κατανάλωση. Το 67% των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων είναι πουλερικά το 16% αίγες ενώ ακολουθεί η εκτροφή κουνελιών, προβάτων και μελισσιών.

3.3.1.2 Δευτερογενής Τομέας Παραγωγής Δ. Πύλου- Νέστορος

Ο δευτερογενής τομέας παραγωγής στο Δήμο Πύλου –Νέστορος είναι ιδιαίτερα ισχνός. Σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της Ε.Σ.Υ.Ε για το 2005, (Πίνακας 3-6) παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο δήμο ανήκουν στον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων, ακολουθεί ο κλάδος των κατασκευών κτηρίων και η κατασκευή ξύλινων και μεταλλικών προϊόντων.

Πίνακας 3-6: Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας Στο Δ.
Πύλου – Νέστορος (2005)

ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ -ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΑΡ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (2005)
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	72
ΠΟΤΟΠΟΙΑ	3
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΣ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΕΙΔΩΝ	1
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΥΛΟΥ	19
ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ & ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩΝ	2
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	6
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	3
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	13
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	2
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΠΛΩΝ	2
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3
ΕΠΙΣΚΕΥΗ & ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	7
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ	41
ΣΥΝΟΛΟ	176

Πηγή: <http://eoddata.gov.gr>

3.3.1.3 Τριτογενής Τομέας Παραγωγής Δ. Πύλου - Νέστορος

Ο τριτογενής τομέας παραγωγής του Δήμου Πύλου- Νέστορος περιλαμβάνει επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο του εμπορίου και των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και της εστίασης. Σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της Ε.Σ.Υ.Ε. για το 2005, αναφορικά με τον τριτογενή τομέα διαμορφώνεται ο επόμενος πίνακας:

Πίνακας 3-7: Αριθμός Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας Στο Δ.
Πύλου – Νέστορος (2005)

ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ -ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΑΡ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (2005)
ΧΟΝΔΡΙΚΟ & ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	43
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	60
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	346
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	43
ΠΛΩΤΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	13
ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	308
ΕΣΤΙΑΣΗ	249
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	16
ΝΟΜΙΚΕΣ & ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	22
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6
ΣΥΝΟΛΟ	1.109

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

3.4 Χρήσεις Γης Δ. Πύλου – Νέστορος

Πίνακας 3-8: Εκτάσεις Γης ανά Χρήση Του Δ. Πύλου – Νέστορος (2001)

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ Δ. ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ (2000)	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΕΣ / ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	ΔΑΣΗ	ΝΕΡΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΆΛΛΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ
ΕΛΛΑΔΑ	131.982,2	50.684,6	14.451,6	57.968,9	1.790,1	2.307,5	4.779,6
ΝΟΜΟΣ	2.996,9	1.614,5	55,9	1.189,0	8,7	46,4	82,4
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ- ΝΕΣΤΟΡΟΣ	554,5	327,4	3,7	209,5	3,5	6,1	4,3
Δ.Ε ΚΟΡΩΝΗΣ	104,5	67,0	0,1	34,9	0,0	1,4	1,1
Δ.Ε ΜΕΘΩΝΗΣ	97,0	48,8	0,2	46,8	0,0	0,8	0,4
Δ.Ε	93,0	55,7	1,5	32,3	0,6	1,0	1,9
Δ.Ε	41,6	27,6	1,2	12,4	0,0	0,4	0,0
Δ.Ε ΠΥΛΟΥ	144,6	79,6	0,7	58,8	2,9	1,7	0,9
Δ.Ε	73,8	48,7	0,0	24,3	0,0	0,8	0,0

Πηγή: <http://geodata.gov.gr>

Πηγή: Επεξεργασία Πίνακα 3-8

Διάγραμμα 3-5: Ποσοστιαία Κατανομή Χρήσεων Γής Δ. Πύλου – Νέστορος (2001)

Σύμφωνα με τον πίνακα 23-8 οι χρήσεις γης του Δήμου Πύλου – Νέστορος περιλαμβάνουν στο μεγαλύτερο ποσοστό (59%) καλλιεργούμενες εκτάσεις ή

εκτάσεις που τελούν σε αγρανάπαυση. Το 38% των εκτάσεων του δήμου καταλαμβάνουν δασικές εκτάσεις ενώ οι περιοχές που χρησιμεύουν ως βοσκότοποι και οι περιοχές που καλύπτονται από νερά αποτελούν μόλις το 2%.

3.5 Υποδομές Δ. Πύλου – Νέστορος

Ο Δήμος Πύλου - Νέστορος διαθέτει μεταφορικές υποδομές βασισμένες στο οδικό δίκτυο. Όλα τα χωριά, οικισμοί, κωμοπόλεις και πόλεις έχουν μεταξύ τους σύνδεση μέσω του ΚΤΕΛ Μεσσηνίας ενώ παράλληλα υπάρχει απευθείας σύνδεση με μεγάλες πόλεις όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, και τα Ιωάννινα.

3.5.1 Εκπαίδευση

Ο δήμος Πύλου –Νέστορος διαθέτει τις εξής σχολικές υποδομές:

- ❖ Δύο δημοτικούς παιδικούς σταθμούς
- ❖ Οκτώ νηπιαγωγεία
- ❖ Δέκα δημοτικά σχολεία
- ❖ Τέσσερα γυμνάσια
- ❖ Τέσσερα Λύκεια

3.5.2 Υγεία

Ο δήμος Πύλου –Νέστορος διαθέτει τις εξής υποδομές υγείας:

- ❖ Κέντρο υγείας Πύλου
- ❖ Δημοτικά ιατρεία Χώρας, Μεθώνης, Κορώνης, Βλαχόπουλο, Φοινικούντας
- ❖ Ιδιωτικά ιατρεία και φαρμακεία της ευρύτερης περιοχής

3.5.3 Αθλητισμός

Ο δήμος Πύλου –Νέστορος διαθέτει τις εξής αθλητικές υποδομές:

- ❖ Στη τοπική ενότητα Φοινικούντας υπάρχει ένα γήπεδο καλαθοσφαιρίσεως
- ❖ Στη τοπική ενότητα Μεθώνης υπάρχει ένα γήπεδο ποδοσφαίρου, ένα γήπεδο καλαθοσφαιρίσεως
- ❖ Στη τοπική ενότητα Πύλου λειτουργεί ένα κλειστό γυμναστήριο και δύο γήπεδα ποδοσφαίρου. Στη Δ.Ε. δραστηριοποιούνται αθλητικοί σύλλογοι στα αθλήματα του ποδοσφαίρου, της καλαθοσφαίρισης, της πετοσφαίρισης, της ιστιοπλοΐας και της κολύμβησης.
- ❖ Στη τοπική ενότητα Χώρας υπάρχει ένα δημοτικό στάδιο.

3.5.4 Υπηρεσίες

Οι υπηρεσίες που υπάρχουν στο Δήμο Πύλου –Νέστορος είναι: Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, Διεύθυνση Δασών, Ειρηνοδικείο, Υποθηκοφυλακεία, Ταχυδρομεία (Ε.Λ.Τ.Α.), Λιμεναρχείο, Πυροσβεστική Υπηρεσία, Τελωνείο, Αστυνομικό Τμήμα.

3.6 S.W.O.T Ανάλυση Δήμου Πύλου – Νέστορος

Ο Δήμος Πύλου – Νέστορος είναι ένας στρατηγικής σημασίας δήμος για την νοτιοδυτική Μεσσηνία. Παρόλα αυτά όμως δεν έχει καταρτιστεί ακόμα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την αναπτυξιακή πολιτική του Δήμου. Σε αυτό το σημείο γίνεται προσπάθεια να διερευνηθούν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του Δήμου, οι ευκαιρίες αλλά και οι απειλές που αντιμετωπίζει.

3.6.1 Τα Δυνατά Σημεία του Δήμου Πύλου-Νέστορος

1. Ο δήμος Πύλου – Νέστορος διαθέτει σημαντικό φυσικό πλούτο με σήμα κατατεθέν της περιοχής τη λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας. Η λιμνοθάλασσα είναι ένα σπάνιο οικοσύστημα το οποίο έχει τεράστια οικολογική σημασία. Οι περιοχές της λιμνοθάλασσας, το νησί Σφακτηρία και η θαλάσσια περιοχή του Στενού της Μεθώνης έχουν κριθεί ως Προστατευόμενες Περιοχές (Natura 2000).
2. Η γεωμορφολογία του Δήμου είναι κυρίως πεδινή – ημιορεινή με το μεγαλύτερο μέρος του δήμου να εκτείνεται στα νοτιοδυτικά παράλια της Μεσσηνίας και βρέχεται από το Ιόνιο πέλαγος.
3. Ο Δήμος Πύλου – Νέστορος είναι τουριστικά αναπτυγμένος. Εδώ και πολλά χρόνια η Μεθώνη, η Κορώνη, η Φοινικούντα και η Πύλος αποτελούν τουριστικά θέρετρα. Επίσης ο δήμος διαθέτει δύο Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.). Στην Π.Ο.Τ.Α. Ρωμανού λειτουργεί το NAVARINO DUNES με 2 ξενοδοχειακές μονάδες, συνεδριακό κέντρο, κέντρο θαλασσοθεραπείας, γήπεδο γκολφ και παραθεριστικές κατοικίες. Ενώ στην Π.Ο.Τ.Α. Πύλου δημιουργείται το NAVARINO BAY με 2 ξενοδοχειακές μονάδες υπόσκαφων κατοικιών, εγκαταστάσεις spa, γήπεδο γκολφ και παραθεριστικές κατοικίες.
4. Επίσης ο δήμος διαθέτει σημαντικό αριθμό ξενοδοχείων, ενοικιαζόμενων δωματίων και camping για την φιλοξενία και την καλύτερη εξυπηρέτηση του επισκεπτών της περιοχής.
5. Ο δήμος διαθέτει μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις με ελαιόδεντρα. Η παραγωγή ελαιολάδου και κρασιού στηρίζει σε μεγάλο βαθμό την τοπική οικονομία.
6. Ο Δήμος Πύλου – Νέστορος έχει πλούσιο απόθεμα πολιτιστικών πόρων όπως το ανάκτορο του Νέστορα, το αρχαιολογικό μουσείο της Χώρας με σπάνια ευρήματα της μυκηναϊκής εποχής, αλλά και τα καλοδιατηρημένα ενετικά κάστρα της Πύλου, της Μεθώνης και της Κορώνης.

3.6.2 Τα Αδύνατα Σημεία του Δήμου Πύλου – Νέστορος

1. Μεγάλη γεωγραφική έκταση του Δήμου Πύλου – Νέστορος που καταλαμβάνει 554,3 τ.χλμ. Ο δήμος εκτείνεται στο κύριο μέρος του παραθαλάσσια αλλά ένα σημαντικό μέρος του είναι ημιορεινό. Αυτό δημιουργεί ανομοιομορφία τις χρήσεις γης και τους κλάδους απασχόλησης.
2. Η έλλειψη σύγχρονου οδικού δικτύου.
3. Μεγάλη απόσταση της έδρας του δήμου από τις επιμέρους δημοτικές ενότητες.
4. Έλλειψη διοικητικών υπηρεσιών.
5. Έλλειψη σε ανθρώπινο δυναμικό αλλά και υλοτεχνικού εξοπλισμού.
6. Έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού στους οικισμούς των Δημοτικών Ενοτήτων.
7. Έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και δικτύου όμβριων υδάτων σε πολλές δημοτικές ενότητες του Δήμου.
8. Τουριστικά αναξιοποίητοι φυσικοί πόροι όπως ακτές.
9. Έλλειψη Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων.

3.6.3 Ευκαιρίες Δήμου Πύλου- Νέστορος

1. Αύξηση της τουριστικής επισκεψιμότητας του Δήμου.
2. Αξιοποίηση σημαντικών φυσικών πόρων όπως ακτές και λιμάνια
3. Τουριστική προβολή του Δήμου μέσω της πολυτελούς ξενοδοχειακής μονάδας που λειτουργεί στο Δήμο.
4. Χρηματοδοτικές δυνατότητες μέσω ΕΣΠΑ και άλλων Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

5. Αύξηση του κατακεφαλήν εισοδήματος των δημοτών μέσω της διάδοσης των τοπικών προϊόντων. Στον Δήμο εδρεύουν συνεταιρισμοί όπως ο Νηλέας και ο Νέστωρ που παράγουν, τυποποιούν και διακινούν τοπικά προϊόντας όπως ελαιόλαδο, ελιές καλαμών και κρασί.
6. Προβολή ενός από τα πιο όμορφα φυσικά αξιοθέατα, της λιμνοθάλασσας της Γιάλοβας. Η λιμνοθάλασσα είναι σημαντικός μεταναστευτικός σταθμός πτηνών και φιλοξενεί τον Αφρικανικό χαμαιλέοντα (*Chamaeleo africanus*). Επίσης η παραλία της Βοϊδοκοιλιάς, έχει κηρυχθεί «Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους», η νήσος Σφακτηρία είναι καταφύγιο για πολλά αρπακτικά πουλιά και η παραλία Ρωμανού είναι παραλία ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας καρέτα - καρέτα.

3.6.4 Απειλές Δήμου Πύλου – Νέστορος

1. Η οικονομική κρίση που μαστίζει την χώρα μας με αποτέλεσμα να περιορίζονται οι οικονομικοί πόροι του Δήμου
2. Πρόσφατη διοικητική αλλαγή, «Καλλικράτης» όπου η σύσταση του νέου δήμου και η κατανομή των νέων αρμοδιοτήτων τους είναι ακόμη σε εμβρυακό στάδιο.
3. Οι δημότες δεν έχουν αφομοιώσει ακόμα τις διοικητικές αλλαγές με αποτέλεσμα να μην νιώθουν ακόμα δημότες του ίδιου δήμου.
4. Η γραφειοκρατία και έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού δρα ανασταλτικά στην σωστή διοίκηση και οργάνωση του Δήμου. Επιπλέον το οποίο διαχειριστικό σχέδιο ή η όποια παρέμβαση απαιτεί μεγάλη γραφειοκρατική διαδικασία.
5. Χαμηλή απορροφητικότητα των ευρωπαϊκών κανδηλιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ

Ο Δήμος Πύλου – Νέστορος από άποψη υδρολογίας σύμφωνα με το διαχωρισμό της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (ΦΕΚ 1383_Β΄_οικ.706_2-9-2010 «Καθορισμός των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους»), ανήκει στο υδατικό διαμέρισμα της Δυτικής Πελοποννήσου (Κ.Α.01), στην λεκάνη απορροής με το όνομα «Πάμισου – Νέδοντος – Νέδα» και με κωδικό GR32³⁶.

Πηγή: http://wfd.opengov.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=8

Εικόνα 4:1: Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (Κ.Α.01)

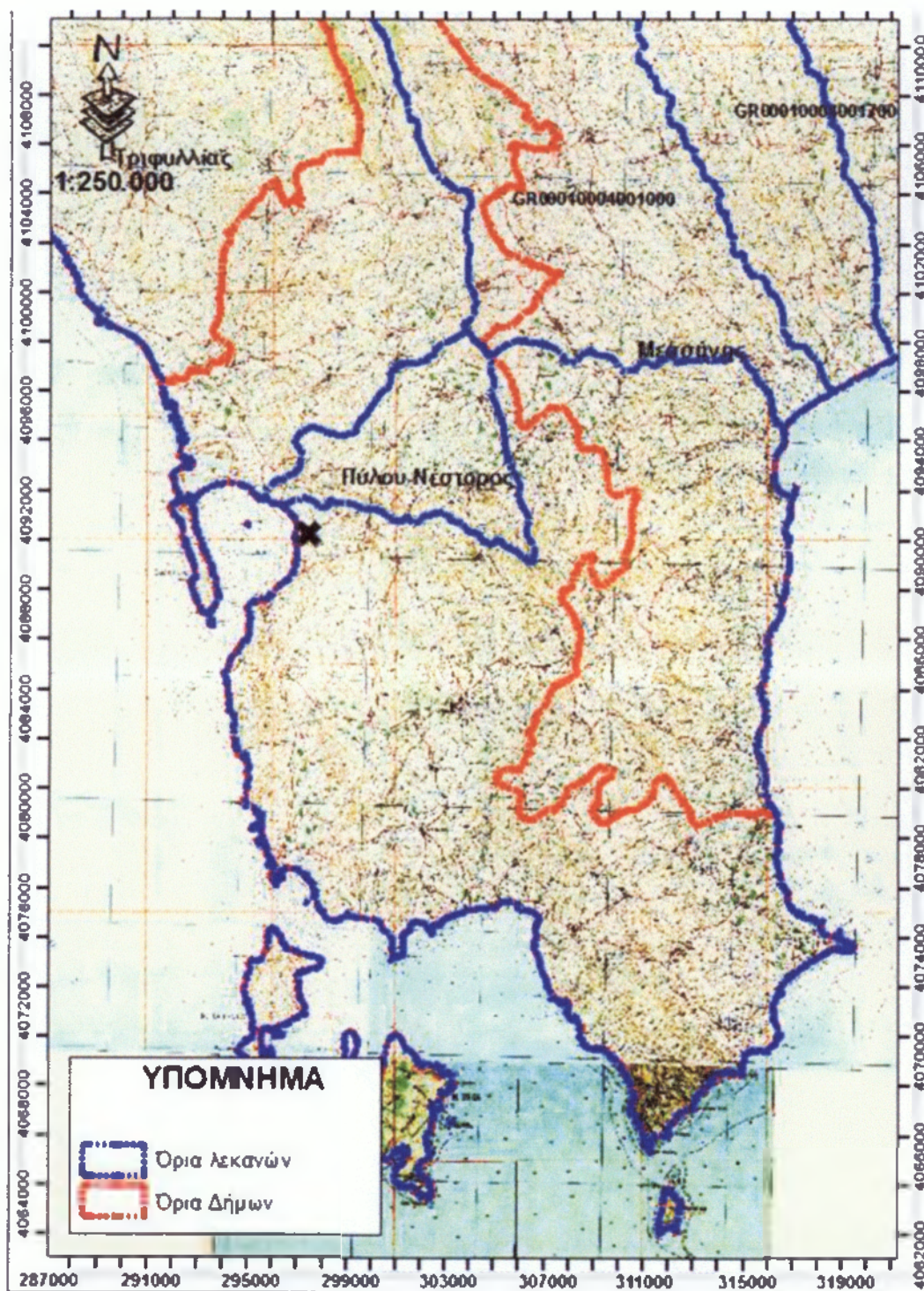
³⁶ Εθνική Επιτροπή Υδάτων, απόφαση 706/16-7-2010 (ΦΕΚ 1383Β/2-9-2010), «περί καθορισμού των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους»

Το Υδατικό διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (Κ.Α.01) καλύπτει μια έκταση 7.234,87 km² και περιλαμβάνει τις λεκάνες απορροής του ποταμού Αλφειού (GR29) και Πάμισου – Νέδοντος – Νέδας (GR32). Η Λεκάνη Απορροής των ποταμών Πάμισου – Νέδοντος – Νέδα (GR32) βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου και καλύπτει μία έκταση 3.425 km² στις Περιφερειακές Ενότητες Μεσσηνίας, Ηλείας, Αρκαδίας και Λακωνίας. Τα γεωγραφικά όρια της περιοχής είναι στα βόρεια τα όρη Μίνθη και Λύκαιο και στα ανατολικά ο Ταΰγετος. Η Λεκάνη Απορροής (ΛΑΠ) βρέχεται στα νότια από τον Μεσσηνιακό κόλπο και στα δυτικά από το Ιόνιο πέλαγος. Το ανάγλυφο είναι πεδινό στις παράκτιες περιοχές, ενώ καθώς προχωρούμε προς την ενδοχώρα γίνεται ημιορεινό και λοφώδες και ορεινό στις ορεινές περιοχές. Ο κύριος ποταμός που διατρέχει τη ΛΑΠ (GR32) είναι ο Πάμισος, ο οποίος διασχίζει το Μεσσηνιακό κάμπο και εκβάλλει στο Μεσσηνιακό κόλπο. Άλλα ποτάμια που περιλαμβάνονται στη ΛΑΠ και εκβάλλουν στο Μεσσηνιακό κόλπο είναι, οι ποταμοί Νέδων και Άρης, και τα ρέματα Μύλοι, Βελίκα και Κλεισουρέικο, ενώ στις δυτικές παράκτιες ζώνες εκβάλλουν τα ποτάμια Νέδα, Καλό Νερό, Φιλιατρινό, Λαγκούβαρδος, Σελάς, Γιανούζαγας και Μιναγιώτικο.³⁷

³⁷Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Συνοπτική Περιγραφή του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου, ανηρτημένο στον δικτυακό τόπο του ΥΠΕΚΑ: <http://www.vpeka.gr>.

ιστοσελίδα:

http://wfd.opengov.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=12

Εικόνα 4:2: Όρια Υπολεκανών στο Δήμο Πύλου –Νέστορος του Υδατικού Διαμερίσματος της Δυτικής Πελοποννήσου.

4.1 Περιγραφή Υδάτινων Συστημάτων Δήμου Πύλου-Νέστορος

Σε αυτή την ενότητα θα αναλύσουμε συνοπτικά τα υδάτινα συστήματα του Δήμου Πύλου – Νέστορος.

4.1.1 Ποτάμια Υδατικά Συστήματα

- **ΒΕΛΙΚΑ Ρ.** : Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Βελίκα Ρ, διέρχεται από τους Δήμους Πύλου- Νέστορος και Μεσσήνης. Έχει μήκος 25.166,4m και έκταση λεκάνης απορροής 88,5 χλμ².

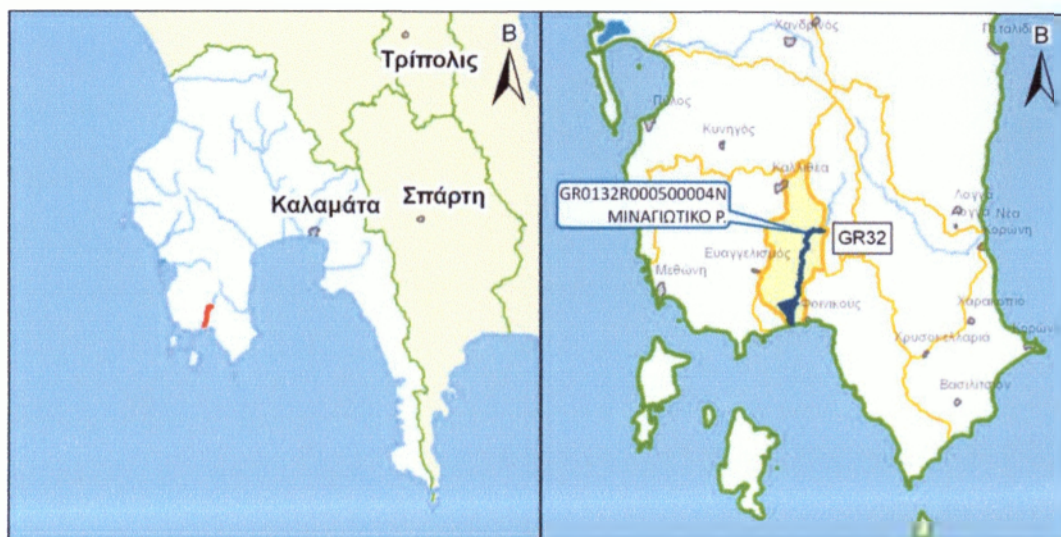

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:3: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Βελίκας Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	575,1
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	23,90%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ3)	59,5
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	0,4%
Βοσκότοποι	3,0%
Δασική	54,0%
Καλλιεργήσιμη	34,4%
Λοιπές	8,2%

- **ΜΙΝΑΓΙΩΤΙΚΟ Ρ. (1)** : Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Μιναγιώτικο Ρ, διέρχεται από τους Δήμους Μεσσήνης και Πύλου- Νέστορος. Έχει μήκος 8.463,8 m και έκταση λεκάνης απορροής 22,9 χλμ².

Πηγή: Υ.Π.Ε.ΚΑ, 2011

Εικόνα 4:4: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Μιναγιώτικο Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	135,1
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	12,50%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ3)	14,9
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	1,0%
Βοσκότοποι	0,0%
Δασική	26,7%
Καλλιεργήσιμη	71,2%
Λοιπές	1,2%

- **ΜΙΝΑΓΙΩΤΙΚΟ Ρ. (2):** Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Μιναγιώτικο Ρ, διέρχεται από τους Δήμους Μεσσήνης και Πύλου- Νέστορος. Έχει μήκος 4.728,9 m και έκταση λεκάνης απορροής 20,6 χλμ².

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:5: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Μιναγιώτικο Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	278,6
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	17,10%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ ³)	7
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	0,6%
Βοσκότοποι	0,3%
Δασική	50,6%
Καλλιεργήσιμη	46,7%
Λοιπές	1,8%

- **ΓΙΑΝΝΟΥΖΑΓΑΣ Ρ. (1):** Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Γιαννούζαγας Ρ, διέρχεται αποκλειστικά στο Δήμο Πύλου- Νέστορος. Έχει μήκος 889,8 m και έκταση λεκάνης απορροής 0,8 χλμ².

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:6: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Γιαννούζαγας Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	17,3
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	5,00%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ3)	16,3
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	4,9%
Βοσκότοποι	0,0%
Δασική	0,9%
Καλλιεργήσιμη	84,9%
Λοιπές	9,3%

- **ΓΙΑΝΝΟΥΖΑΓΑΣ Ρ. (2):** Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Γιαννούζαγας Ρ, διέρχεται αποκλειστικά στο Δήμο Πύλου- Νέστορος. Έχει μήκος 12. 873,5 m και έκταση λεκάνης απορροής 47,5 χλμ².

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:7: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Γιαννούζαγας Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	269,8
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	12,40%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ3)	16
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	1,8%
Βοσκότοποι	0,0%
Δασική	18,5%
Καλλιεργήσιμη	79,5%
Λοιπές	0,2%

- **ΣΕΛΑΣ Ρ.:** Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Σελάς Ρ, διέρχεται από τους Δήμους Τριφυλίας και Πύλου- Νέστορος. Έχει μήκος 5.033,8m και έκταση λεκάνης απορροής 8,9 χλμ².

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:8: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Σελάς Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	40,2
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	5,30%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ3)	36,9
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	2,1%
Βοσκότοποι	0,0%
Δασική	3,2%
Καλλιεργήσιμη	78,5%
Λοιπές	16,1%

- **ΑΛΑΦΙΝΟΡΡΕΜΑ Ρ.:** Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Αλαφινόρρεμα Ρ, διέρχεται από τους Δήμους Τριφυλίας και Πύλου- Νέστορος. Έχει μήκος 10.336 m και έκταση λεκάνης απορροής 31,7 χλμ².

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:9: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Αλαφινόρρεμα Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	316,3
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	17,0%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ3)	12,2
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	1,4%
Βοσκότοποι	0,0%
Δασική	22,2%
Καλλιεργήσιμη	76,1%
Λοιπές	0,3%

- **ΚΑΜΠΙΡΟΒΑ Ρ.** : Το ποτάμιο υδατικό σύστημα Καμπίροβα Ρ, διέρχεται από τους Δήμους Τριφυλίας και Πύλου- Νέστορος. Έχει μήκος 18.917,4 m και έκταση λεκάνης απορροής 55,3 χλμ².

Πηγή: Υ.Π.Ε.ΚΑ, 2011

Εικόνα 4:10: Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα Αλαφινόρρεμα Ρ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΕΣΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ (μ)	418,7
ΜΕΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΚΛΙΣΗ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΥΣ	20,6%
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΡΡΟΗ (εκ. μ ³)	21,3
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	
Αστική	0,1%
Βοσκότοποι	5,8%
Δασική	30,1%
Καλλιεργήσιμη	55,6%
Λοιπές	8,3%

● **ΌΡΜΟΣ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ:**

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:11: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Όρμος Ναυαρίνου

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΗΚΟΣ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗΣ (χλμ)	21,1
ΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ (χλμ ²)	18
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ	Βραχώδες & βαθιές ακτές
ΤΥΠΟΣ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ	Σκληρό
ΒΑΘΟΣ	Βαθύ

● **ΣΤΕΝΟ ΜΕΘΩΝΗΣ**

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:12: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Στενό Μεθώνης

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΗΚΟΣ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗΣ (χλμ)	13,1
ΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ (χλμ ²)	8,6
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ	Βραχώδες ρηχές ακτές
ΤΥΠΟΣ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ	Σκληρό
ΒΑΘΟΣ	Ρηχό

● ΟΡΜΟΣ ΜΕΘΩΝΗΣ

Πηγή: Υ.Π.Ε.ΚΑ, 2011

Εικόνα 4:13: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Όρμος Μεθώνης

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΗΚΟΣ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗΣ (χλμ)	69,8
ΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ (χλμ ²)	152,6
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ	Βραχώδες βαθιές ακτές
ΤΥΠΟΣ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ	Σκληρό
ΒΑΘΟΣ	Βαθύ

● ΔΥΤΙΚΗ ΑΚΤΗ ΜΕΘΩΝΗΣ

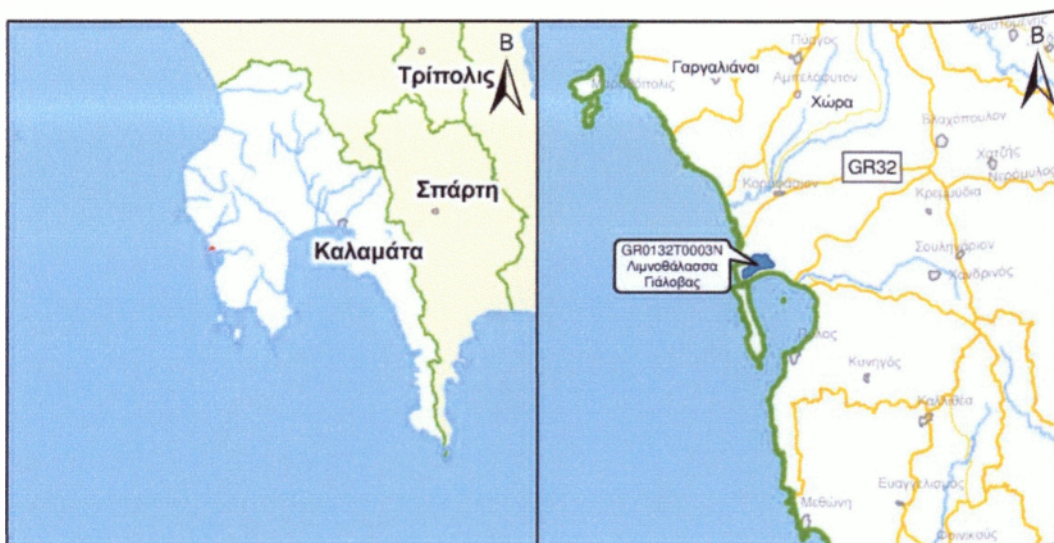
Πηγή: Υ.Π.Ε.ΚΑ, 2011

Εικόνα 4:14: Παράκτιο Υδατικό Σύστημα Δυτικής Ακτής Μεθώνης

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΜΗΚΟΣ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗΣ (χλμ)	5,6
ΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ (χλμ ²)	1,3
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΥΣ	Ιζηματικές ρηχές ακτές
ΤΥΠΟΣ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ	Μεικτά ιζήματα
ΒΑΘΟΣ	Ρηχό

4.1.3 Μεταβατικά Υδατικά Συστήματα

● ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΓΙΑΛΟΒΑΣ

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:15: Μεταβατικό Υδατικό Σύστημα Λιμνοθάλασσας Γιάλοβας

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΕΚΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥ ΥΣ (χλμ ²)	1,4
ΕΙΔΟΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥ ΥΣ	Λιμνοθάλασσα
ΑΛΑΤΟΤΗΤΑ	Ευρύαλα (5- > 30 PSU)
ΕΥΡΟΣ ΠΑΛΙΡΡΟΙΑΣ	1 m
ΒΑΘΜΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	Προστατευμένα
ΒΑΘΟΣ	Αβαθή (<30m)

4.1.4 Υπόγεια Υδατικά Συστήματα

● ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΟΡΩΝΗΣ

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:16: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Κορώνης

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΓΕΩΛΟΓΙΑ	Ασβεστόλιθοι Πίνδου, Νεογενείς και Τεταρτογενείς αποθέσεις
ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ	Ασβεστόλιθοι μέτριας περατότητας, Νεογενείς αποθέσεις μικρής περατότητας
ΕΙΔΟΣ ΥΔΡΟΦΟΡΕΑ	Καρστικός, Κοκκώδης
ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ	Κλεισουραϊκό, Βελίκα ρέμα
ΕΚΤΑΣΗ (χλμ²)	175.9
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ (10⁶ μ³)	40
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ (10⁶ μ³)	5
ΡΥΠΑΝΣΗ - ΜΟΛΥΝΣΗ	Τοπική επιβάρυνση νιτρικά. Αυξημένες τιμές Cl λόγω υφαλμύρισης στην παράκτια ζώνη
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ	Ναι (μόνο τοπικά)
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	Φυσική βλάστηση-Δάση, Καλλιέργειες, Αστικοποίηση

● ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΘΩΝΗΣ

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:17: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Μεθώνης

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΓΕΩΛΟΓΙΑ	Φλύσχης ζώνης Τρίπολης, Τεταρτογενείς, νεογενείς αποθέσεις
ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ	Φλύσχης και μικρής περατότητας νεογενείς αποθέσεις μικρής περατότητας
ΕΙΔΟΣ ΥΔΡΟΦΟΡΕΑ	Ρωγματώδης, Κοκκώδης
ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ - ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	Κλεισουραϊκό, Μιναγιώτικο, Γιαννούζαγας ρέμα
ΕΚΤΑΣΗ (χλμ²)	224.0
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ (10⁶)	27
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ (10⁶)	1,5
ΡΥΠΑΝΣΗ - ΜΟΛΥΝΣΗ	Τοπικές επιβαρύνσεις Ν03, S04 λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ	Όχι
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	Φυσική βλάστηση Καλλιέργειες, Αστικοποίηση

● ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΥΝΗΓΟΥ

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2001

Εικόνα 4:18: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Κυνηγού

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΓΕΩΛΟΓΙΑ	Ασβεστόλιθοι Τρίπολης
ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ	Ασβεστόλιθοι μέτριας έως υψηλής περατότητας
ΕΙΔΟΣ ΥΔΡΟΦΟΡΕΑ	Καρστικός
ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ - ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	Όχι
ΕΚΤΑΣΗ (χλμ ²)	52.0
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ (10 ⁶ μ ³)	16
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ (10 ⁶ μ ³)	2
ΡΥΠΑΝΣΗ - ΜΟΛΥΝΣΗ	Τοπικές επιβαρύνσεις N03 λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων. Αυξημένες τιμές CI λόγω φυσικού υποβάθρου και υπεραντλήσεων
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΛΙΞΙΣΔΥΣΗ	Ναι
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	Φυσική βλάστηση, Καλλιέργειες, Αστικοποίηση

● ΣΥΣΤΗΜΑ ΡΩΜΑΝΟΥ- ΧΩΡΑΣ

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:19: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Ρωμανού- Χώρας

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΓΕΩΛΟΓΙΑ	Τεταρτογενείς και νεογενείς αποθέσεις
ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ	Τεταρτογενείς και νεογενείς αποθέσεις μέτριας περατότητας
ΕΙΔΟΣ ΥΔΡΟΦΟΡΕΑ	Κοκκώδης
ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ - ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	Γιαννούζαγας, Αλαφινόρρεμα, Καμπίροβα, Λαγκουβάρδος, Σέλας ρέμα, λιμνοθάλασσα Γιάλοβας
ΕΚΤΑΣΗ (χλμ ²)	195.0
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ (10 ⁶ μ ³)	20
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ (10 ⁶ μ ³)	9
ΡΥΠΑΝΣΗ - ΜΟΛΥΝΣΗ	Τοπικές επιβαρύνσεις NO ₃ λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων. Αυξημένες τιμές Cl στη παράκτια ζώνη λόγω υπεράντλησης
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ	Ναι, τοπικά στην παράκτια ζώνη
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	Καλλιέργειες, Αστικοποίηση, Φυσική βλάστηση

● ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΩΡΑΣ

Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α, 2011

Εικόνα 4:20: Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Χώρας

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΓΕΩΛΟΓΙΑ	Φλύσχης ζώνης Τρίπολης. Νεογενείς αποθέσεις
ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ	Φλύσχης (ψαμμίτες, κροκαλοπαγή) μέτριας περατότητας
ΕΙΔΟΣ ΥΔΡΟΦΟΡΕΑ	Ρωγματώδης, Κοκκώδης
ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ - ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	Αλαφινόρρεμα, Καμπίροβα, Λαγκουβάρδος Φιλιατρινό ρέμα και τεχνητή λίμνη Φιλιατρινών
ΕΚΤΑΣΗ (χλμ²)	117.7
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ(10⁶)	20
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ (10⁶)	0,6
ΡΥΠΑΝΣΗ - ΜΟΛΥΝΣΗ	Τοπική επιβάρυνση νιτρικών
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ	Όχι
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	Φυσική βλάστηση-Δάση, Καλλιέργειες

4.2 Φορείς Διαχείρισης Υδάτων Δήμου Πύλου- Νέστορος

Ο κυριότερος φορέας της διαχείρισης των υδάτινων πόρων του Δήμου Πύλου - Νέστορος είναι η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Δήμου (Δ.Ε.Υ.Α.Π). Ο φορέας αυτός ιδρύθηκε το Απρίλιο του 2008 και σκοπό είχε τη διοίκηση, οργάνωση, εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση έργων που αφορούν την ύδρευση και αποχέτευση της περιοχής του Δήμου, έργων αποχέτευσης ακαθάρτων και ομβρίων υδάτων, καθώς επίσης και μονάδων επεξεργασίας ποσίμου ύδατος και υγρών αποβλήτων.

4.3 Χρήσεις Νερού στο Δήμο Πύλου - Νέστορος

Οι κύριες χρήσεις νερού στο Δήμο Πύλου- Νέστορος είναι η ύδρευση, ή άρδευση και η βιομηχανική χρήση.

4.3.1 Ύδρευση

Οι υδρευτικές ανάγκες του Δήμου καλύπτονται από πηγές και δημοτικές γεωτρήσεις στην περιοχή.

Πίνακας 4-1: Παρεχόμενος Όγκος Νερού ανά Ημέρα & Δημοτική Ενότητα

ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ- ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΟΣ ΟΓΚΟΣ ΝΕΡΟΥ m³/ημέρα
Δημοτική Ενότητα Πύλου	6.000	1.360
Δημοτική Ενότητα Νέστορος	5.550	1.329
Δημοτική Ενότητα Κορώνης	5.090	1.130
Δημοτική Ενότητα Μεθώνης	2.660	574
Δημοτική Ενότητα Παπαφλέσσα	2.250	450
Δημοτική Ενότητα Χιλιοχωρίων	2.910	692
ΣΥΝΟΛΟ	24.460	5.535

Πηγή: ΔΕΥΑΠ, 2013³⁸

Από τον πίνακα 4.1 παρατηρούμε ότι για τους 24.460 κατοίκους του Δήμου Πύλου –Νέστορος απαιτούνται 5.535 m³ ανά ημέρα. Ο ετήσιος παρεχόμενος όγκος νερού για τον Δήμο αγγίζει τους 2.020.275m³. Οι δημοτικές ενότητες Πύλου και Νέστορος έχουν τις μεγαλύτερες ανάγκες σε νερό καθώς έχουν τον μεγαλύτερο πληθυσμό.

Οι γεωτρήσεις και οι πηγές νερού που χρησιμοποιούνται για τις υδρευτικές ανάγκες του Δήμου φαίνονται στους παρακάτω πίνακες.

³⁸ Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν από προσωπική έρευνα από τους φορείς της ΔΕΥΑ Πύλου όπου μου παρέθεσαν και με πληροφόρησαν αντίστοιχα για αυτά τα στοιχεία

Πίνακας 4-2: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Πύλου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΥΛΟΥ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	ΠΗΓΕΣ
Αμπελόκηποι	1	
Αραπόλακα	1	1
Γιάλοβα	2	
Γλυφάδα		1
Ελαιόφυτο		1
Ικλαινα	1	1
Καλλιθέα	1	1
Κυνηγού	2	1
Μεσοχώρι	1	1
Παλαιόνερο	1	2
Παπούλια	1	
Περιβολάκια	1	1
Πήδασος	1	1
Πλάτανος	1	
Πόλο	2	1
Σχοινόλακα	1	
Χωματάδα	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	18	13

Πηγή: ΔΕΥΑΠ, 2013³⁹

Πίνακας 4-3: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Νέστορος

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	ΠΗΓΕΣ
Κεφαλόβρυσο Χώρας		1
Κορυφάσιο	1	
Ρωμανού	2	
Χώρα	3	
ΣΥΝΟΛΟ	6	1

Πηγή: ΔΕΥΑΠ, 2013⁴⁰

³⁹ Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν από προσωπική έρευνα από τους φορείς της ΔΕΥΑ Πύλου όπου μου παρέθεσαν και με πληροφόρησαν αντίστοιχα για αυτά τα στοιχεία

⁴⁰ Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν από προσωπική έρευνα από τους φορείς της ΔΕΥΑ Πύλου όπου μου παρέθεσαν και με πληροφόρησαν αντίστοιχα για αυτά τα στοιχεία

Πίνακας 4-4: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Κορώνης

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΩΝΗΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	ΠΗΓΕΣ
Βασιλίτσι	2	
Κορώνη		
Χαροκοπιό		
Κόμπι	2	3
Βουνάρια		
Λιβαδάκια		
Μουσουλί		
Φαλάνθη	1	1
Χωματερό	1	1
Καπλάνι	1	
Ζιζάνι	1	1
Εξοχικό		
Υάμεια	1	
Ακριτοχώρι	1	
Χρυσοκελλαριά	3	
ΣΥΝΟΛΟ	13	6

Πηγή: ΔΕΥΑΠ, 2013⁴¹

Πίνακας 4-5: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε. Μεθώνης

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΘΩΝΗΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	ΠΗΓΕΣ
Μεθώνη	6	1
Ευαγγελισμός	1	
Φοινίκη	1	
Φοινικούντα	4	1
Λαχανάδα		1
ΣΥΝΟΛΟ	12	3

Πηγή: ΔΕΥΑΠ, 2013⁴²

⁴¹ Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν από προσωπική έρευνα από τους φορείς της ΔΕΥΑ Πύλου όπου μου παρέθεσαν και με πληροφόρησαν αντίστοιχα για αυτά τα στοιχεία

⁴² Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν από προσωπική έρευνα από τους φορείς της ΔΕΥΑ Πύλου όπου μου παρέθεσαν και με πληροφόρησαν αντίστοιχα για αυτά τα στοιχεία

Πίνακας 4-6: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε.
Παπαφλέσσα

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	ΠΗΓΕΣ
Βλαχόπουλο	1	2
Μαργέλη		1
Τουλούπα Χάνι		
Μανιάκι		
Άνω Παπαφλέσσα		
Κάτω Παπαφλέσσα		1
ΣΥΝΟΛΟ	1	4

Πηγή: ΔΕΥΑΠ, 2013⁴³

Πίνακας 4-7: Προέλευση Νερού για Υδρευτικές Ανάγκες στη Δ.Ε.
Χιλιοχωρίων

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	ΠΗΓΕΣ
Χανδρινού	1	
Πλατανόβρυση		1
Στενωσιά		1
Κουκουνάρα	1	
Κρεμμύδια	1	1
Σουληνάρι	1	3
Μεσοπόταμος	2	2
ΣΥΝΟΛΟ	6	8

Πηγή: ΔΕΥΑΠ, 2013⁴⁴

4.3.2 Άρδευση- Κτηνοτροφία

Η ζήτηση νερού για άρδευση και κτηνοτροφία καλύπτονται κυρίως από υπόγεια νερά και φυσικές πηγές. Για την άντληση των υπόγειων υδάτων έχουν

⁴³ Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν από προσωπική έρευνα από τους φορείς της ΔΕΥΑ Πόλου όπου μου παρέθεσαν και με πληροφόρησαν αντίστοιχα για αυτά τα στοιχεία

⁴⁴ Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν από προσωπική έρευνα από τους φορείς της ΔΕΥΑ Πόλου όπου μου παρέθεσαν και με πληροφόρησαν αντίστοιχα για αυτά τα στοιχεία

πραγματοποιηθεί πλήθος ιδιωτικών γεωτρήσεων. Οι περισσότερες γεωτρήσεις πραγματοποιήθηκαν κατά τις δεκαετίες 1980 και 1990 με αμφιλεγόμενα κριτήρια. Από το 2005 και έκτοτε ισχύουν αυστηροί όροι και προϋποθέσεις για την χορήγηση άδειας ανόρυξης γεώτρησης. Το Ιούνιο του 2011 το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής σε συνεργασία με άλλα υπουργεία εξέδωσαν την ΚΥΑ 150559/16-6-2011 με την οποία καθορίζονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού. Στόχος της νέας αυτής διαδικασίας είναι να τηρηθούν σύγχρονα αρχεία των γεωτρήσεων που λειτουργούν και της δυναμικότητάς τους αλλά και να γίνει μία χαρτογράφηση των έργων διαχείρισης των υδάτων ανά υδατικό διαμέρισμα⁴⁵.

Πίνακας 4-8: Ποσοστό Αρδευόμενων Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων Δ. Πύλου
- Νέστορος(1991-2000)

ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ
Δ.Ε ΝΕΣΤΟΡΟΣ	1.354	369	27%
Δ.Ε ΠΥΛΟΥ	1.174	324	28%
Δ.Ε ΚΟΡΩΝΗΣ	1.249	317	25%
Δ.Ε ΜΕΘΩΝΗΣ	625	270	43%
Δ.Ε ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	355	40	11%
Δ.Ε ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	745	414	56%
ΣΥΝΟΛΟ	5.502	1.734	32%

Πηγή: www.geodata.dov.gr

⁴⁵ Ελληνική Δημοκρατία, ΚΥΑ υπαριθμ.150550 (ΦΕΚ Β 1440-16/6/2011), Διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού

Πίνακας 4-9: Ποσοστό Αρδευόμενων Εκτάσεων Δήμου Πύλου – Νέστορος
(1991-2000)

ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ
Δ.Ε ΝΕΣΤΟΡΟΣ	41.647,5	11.576,2	
Δ.Ε ΠΥΛΟΥ	52.070,6	2.037,7	4%
Δ.Ε ΚΟΡΩΝΗΣ	37.172,4	717,4	2%
Δ.Ε ΜΕΘΩΝΗΣ	23.659,7	881,7	4%
Δ.Ε ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	15.423,5	744,5	5%
Δ.Ε ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	31.723,9	2.079,2	7%
ΣΥΝΟΛΟ	201.697,6	18.036,7	9%

Πηγή: www.geodata.dov.gr

Σύμφωνα με τους πίνακες 4.8 και 4.9 παρατηρούμε στο Δήμο Πύλου – Νέστορος αρδεύονται το 32% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Σε ότι αφορά την έκταση το ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων ανέρχεται στο 9%. Οι περισσότερες αρδευόμενες εκτάσεις καλύπτονται από ελαιόδεντρα. Οι ανάγκες των ελαιοκαλλιεργειών κατά την θερινή περίοδο (Απρίλιος- Σεπτέμβριος) είναι περίπου 9.820.000m³.

4.3.3 Βιομηχανία

Η βιομηχανική χρήση στην περιοχή του Δήμου Πύλου – Νέστορος υπολογίζεται με βάση την κατανάλωση νερού από τα ελαιοτριβεία της περιοχής για την πλύση των ελιών. Στο Δήμο εδρεύουν και λειτουργούν 31 ελαιοτριβεία επομένως μπορούμε να υπολογίσουμε ότι:

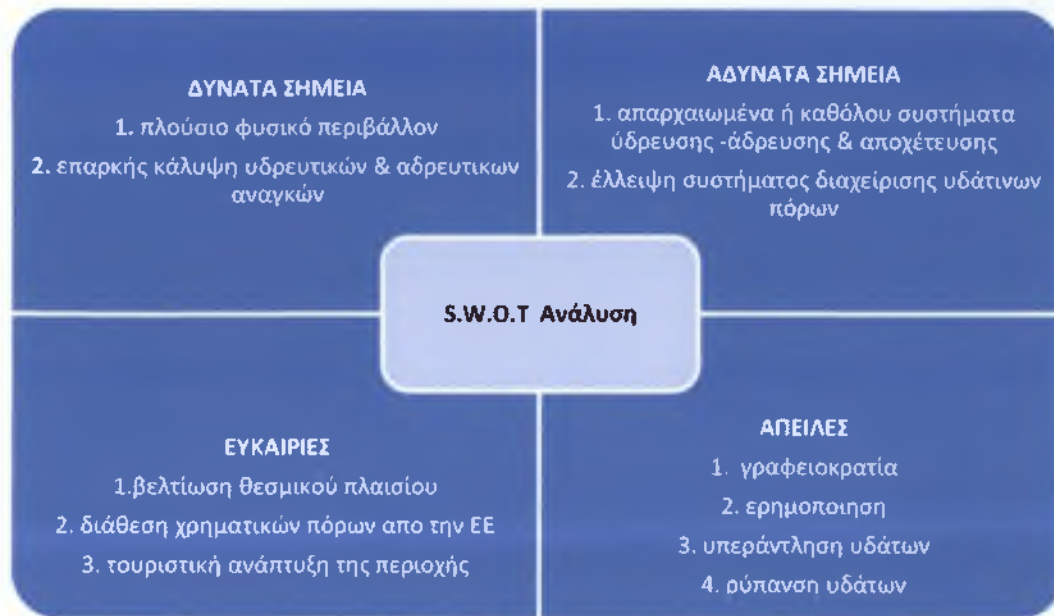
- Περίοδο λειτουργία ελαιοτριβείου (6 μήνες): 1500m³ νερού.
- Περίοδος μη λειτουργίας ελαιοτριβείου (6 μήνες): 100m³ νερού

Αρα 31 ελαιοτριβεία * 1500 m³= 46.500 m³ νερού

31 ελαιοτριβεία * 100 m³= 3.100 m³ νερού

Σύνολο 49.600 m³ νερού

4.4 S.O.W.T Ανάλυση για την Διαχείριση των Υδάτων του Δ. Πυλού - Νέστορος

4.4.1 Δυνατά Σημεία

● Πλούσιο φυσικό περιβάλλον

Ο δήμος Πύλου – Νέστορος είναι ένας δήμος με πλούσια φυσική ομορφιά, σήμα κατατεθέν της περιοχής είναι η λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας. Η λιμνοθάλασσα είναι ένα σπάνιο οικοσύστημα το οποίο έχει τεράστια οικολογική σημασία. Οι περιοχές της λιμνοθάλασσας, το νησί Σφακτηρία και η θαλάσσια περιοχή του Στενού της Μεθώνης έχουν κριθεί ως Προστατευόμενες Περιοχές (Natura 2000). Ο δήμος επίσης είναι ελαιοπαραγωγικός καθώς στην περιοχή γίνεται εντατική καλλιέργεια της ελιάς εδώ και χιλιάδες χρόνια.

● **Επαρκής κάλυψη υδρευτικών & αρδευτικών αναγκών**

Πλεονέκτημα της περιοχής σε ότι αφορά την διαχείριση των υδάτων είναι η επάρκεια έως σήμερα στην κάλυψη των αρδευτικών και υδρευτικών αναγκών της περιοχής. Συγκεκριμένα η κάλυψη των υδρευτικών αναγκών του Δήμου πραγματοποιείται από τις πηγές της περιοχής αλλά και από δημοτικές γεωτρήσεις. Αντίθετα οι αρδευτικές ανάγκες της περιοχής καλύπτονται ως επί το πλείστον από την ιδιωτικές γεωτρήσεις των αγροτών.

4.4.2 Αδύνατα Σημεία

● **Απαρχαιωμένα ή καθόλου συστήματα ύδρευσης -άρδευσης & αποχέτευσης**

Ένα από τα βασικά μειονεκτήματα της περιοχής μελέτης είναι η απουσία συστημάτων αποχέτευσης στους περισσότερους οικισμούς αλλά και στις μεγαλύτερες κωμοπόλεις όπου οι ανάγκες των πολιτών καλύπτονται ακόμα με βόθρους. Συγκεκριμένα, οργανωμένο σύστημα αποχέτευσης και λειτουργία βιολογικού καθαρισμού λειτουργεί στην Πύλο και την Μεθώνη ενώ σε φάση κατασκευής βρίσκεται ο βιολογικός καθαρισμός της Χώρας. Σε ότι αφορά το σύστημα ύδρευσης, αυτό είναι απαρχαιωμένο με διαβρωμένες σωλήνες αμιάντου που είναι επικίνδυνες για την υγεία των κατοίκων.

● **Έλλειψη συστήματος διαχείρισης υδάτινων πόρων**

Σύμφωνα με την Εθνική Επιτροπή Υδάτων η προστασία και η διαχείριση υδάτινων πόρων είναι αρμοδιότητα της περιφέρειας και των δήμων. Σημαντικό μειονέκτημα του Δήμου Πύλου- Νέστορος είναι ότι μέχρι σήμερα δεν έχει καταρτιστεί ένα σύστημα διαχείρισης των υδάτων του Δήμου σε συνεργασία με την Περιφέρεια.

4.4.3 Ευκαιρίες

● Βελτίωση θεσμικού πλαισίου

Μία από τις ευκαιρίες που θα πρέπει να εκμεταλλευτεί ο Δήμος Πύλου –Νέστορος είναι η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου. Συγκεκριμένα με την εναρμόνιση της οδηγίας 60/2000 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον καθορισμό της λεκάνης απορροής των ποταμών ο Δήμος μπορεί να διαχειριστεί καλύτερα τους υδάτινους πόρους της περιοχής ευθύνης του.

● Διάθεση χρηματικών πόρων από την ΕΕ

Ακόμα μία ευκαιρία για τη σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων στο Δήμο Πύλου – Νέστορος είναι η αξιοποίηση των οικονομικών πόρων που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την προστασία του περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα ο Δήμος θα πρέπει να εντάξει στα αναπτυξιακά προγράμματα την κατασκευή βιολογικού καθαρισμού στην Κορώνη, την δημιουργία φορέα παρακολούθησης ελέγχου της ποιότητας των υδάτων, την συντήρηση – αντικατάσταση των συστημάτων ύδρευσης και άρδευσης.

● Η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής

Ο νέος καλλικρατικός δήμος Πύλου- Νέστορος εκτίνεται στην νοτιοδυτική ακτή της Μεσσηνίας. Η περιοχή αυτή είναι αναπτυσσόμενη τουριστικά καθώς συγκεντρώνει το ενδιαφέρον ελλήνων και ξένων τουριστών. Στο Δήμο Πύλου- Νέστορος λειτουργεί και συνεχίζει να αναπτύσσεται η μεγαλύτερη τουριστική εγκατάσταση της Costa Nauarino. Οι πολυτελείς ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις εκτείνονται από την περιοχή του Ρωμανού έως την Γιάλοβα. Τουριστικά όμως έχουν αναπτυχθεί και οι περιοχές της Μεθώνης, της Φοινικούντας και της Κορώνης. Η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής δίνει την ευκαιρία στο Δήμο για ανάπτυξη καλύτερου συστήματος διαχείρισης των υδάτινων πόρων ώστε να εξασφαλιστεί η διαρκής κάλυψη των αναγκών αλλά και η καλή ποιότητα του νερού.

4.4.4 Απειλές

● **Γραφειοκρατία – έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού**

Μία από τις απειλές που δρουν ανασταλτικά στην σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων είναι η γραφειοκρατία και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Ο Δήμος Πύλου- Νέστορος στερείται γεωτεχνικής υπηρεσίας με αποτέλεσμα η διαχείριση του φυσικού πλούτου να επαφίεται στο γενικό πλαίσιο και τους κανονισμούς της περιφέρειας και του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής. Επιπλέον το οποίο διαχειριστικό σχέδιο ή η όποια παρέμβαση απαιτεί μεγάλη γραφειοκρατική διαδικασία.

● **Ερημοποίηση**

Ο Δήμος Πύλου –Νέστορος είναι ο νοτιοδυτικότερος δήμος της Πελοποννήσου. Η κλιματική αλλαγή των τελευταίων δεκαετιών έχει επιδράσει στο κλίμα της περιοχής καθώς έχουν μειωθεί οι βροχοπτώσεις και έχει αυξηθεί η ετήσια μέση θερμοκρασία. Η Μεσσηνία έχει δείξει σημάδια ερημοποίησης με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν τα υδατικά αποθέματά της. Ο Δήμος θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη τους κλιματικούς παράγοντες και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα.

● **Υπεράντληση Υδάτων**

Στην περιοχή του Δήμου Πύλου – Νέστορος από το 1985 έως το 2000 έχουν πραγματοποιηθεί πολλές αρδευτικές γεωτρήσεις. Οι περισσότερες από αυτές λειτουργούν χωρίς άδεια χρήσης νερού με αποτέλεσμα να αντλούνται μεγάλες ποσότητες νερού για άρδευση χωρίς να είναι γνωστό αν είναι κατάλληλο το νερό και αν επηρεάζει και πόσο την λεκάνη απορροής. Ο Δήμος θα πρέπει να κάνει ενέργειες ώστε να καταγράψει και να αδειοδοτήσει τις γεωτρήσεις που πληρούν τις προδιαγραφές.

● **Ρύπανση των υδάτων**

Ο Δήμος Πύλου- Νέστορος εκτός από τουριστικός είναι και αγροτικός. Η καλλιέργεια της ελιάς, των αμπελώνων και της σταφίδας είναι πρωτεύουσας σημασίας. Η εντατική καλλιέργεια των τελευταίων ετών με την χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων έχει προκαλέσει σοβαρή ρύπανση των υδάτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ολοκληρώνοντας την παρούσα εργασία μπορούμε να εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα:

- Το νερό αποτελεί το ύψιστο κοινωνικό αγαθό και απαιτείται η προστασία του από την συντεταγμένη κοινωνία. Με την Οδηγία Πλαίσιο 2000/60 η Ευρωπαϊκή Ένωση θέτει το νομοθετικό πλαίσιο για την ορθή διαχείριση των υδατικών πόρων και την προστασία των οικοσυστημάτων.
- Η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της οδηγίας για την Ελλάδα είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί εντός του χρονοδιαγράμματος, καθώς η Ελλάδα από τη φύση της, έχει εκτεταμένη ακτογραμμή, πολλές μικρές λεκάνες απορροής και στη διάκριση σε 14 Υδατικά Διαμερίσματα δεν ελήφθη υπόψη η διοικητική διαίρεση της χώρας.
- Επίσης στον τομέα της παρακολούθησης εμπλέκονται 3 υπουργεία το ΥΠΕΚΑ, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομιών και Υπουργείο Ανάπτυξης, καθώς και 13 Περιφέρειες, μέσω των Περιφερειακών Διευθύνσεων Υδάτων. Οι αρμοδιότητες των φορέων αυτών, πολλές φορές αλληλοκαλύπτονται, με αποτέλεσμα την έλλειψη συντονισμένης δράσης και τελικά, την απόκλιση από το στόχο.
- Η εφαρμογή της οδηγίας 60/2000 έδωσε το εφαλτήριο στην τοπική αυτοδιοίκηση να ασχοληθεί σοβαρά και συντεταγμένα με τους υδάτινους πόρους με το να τους δώσει σαφείς κατευθύνσεις για την σωστή διαχείρισή τους. Ταυτόχρονα με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» δίνονται οι απαραίτητες αρμοδιότητες στους Δήμους για να ασχοληθούν με τα νερά.
- Ο Δήμος Πύλου – Νέστορος ανήκει στο Υδατικό Σύστημα Δυτικής Πελοποννήσου (Κ.Α.01), στην λεκάνη απορροής με το όνομα «Πάμισον –

Νέδοντος – Νέδα» και με κωδικό GR32. Η έκταση της λεκάνης απορροής των ποτάμιων συστημάτων του δήμου είναι 276,2 χλμ² με μέση ετήσια συνολική απορροή 184,1 εκ.μ³. Σε ότι αφορά την μέση ετησία τροφοδοσία των παράκτιων υδάτινων συστημάτων ανέρχεται στα 123 *10³ m³ ενώ η μέση ετήσια απόληψη είναι 18,1*10³ m³.

- Ο φορέας διαχείρισης των υδάτινων πόρων του Δήμου συστάθηκε σχετικά πρόσφατα, το 2008, με σκοπό τη διοίκηση, οργάνωση, εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση έργων που αφορούν την ύδρευση και αποχέτευση του δήμου. Ο φορέας διαχείρισης είναι υπεύθυνος για την κάλυψη των αναγκών των δημοτών σε νερό. Συγκεκριμένα σε κάθε δημότη παρέχονται 4,43 m³ την μέρα. Οι ανάγκες αυτές καλύπτονται από 56 γεωτρήσεις και 35 πηγές. Οι απαιτήσεις του Δήμου σε νερό όμως αυξάνονται γεωμετρικά λόγω της τουριστικής ανάπτυξης του δήμου.
- Τα πλεονεκτήματα του Δήμου που πρέπει να εκμεταλλευτεί για την ανάπτυξη του είναι το πλούσιο φυσικό του περιβάλλον και η ομορφιά του ώστε να προσελκύσει όσο το δυνατόν περισσότερους τουρίστες. Επίσης από πλευράς υδάτινων πόρων υπάρχει επαρκής κάλυψη υδρευτικών & αρδευτικών αναγκών. Στα μειονεκτήματα μπορούμε να συμπεριλάβουμε τα απαρχαιωμένα ή καθόλου συστήματα ύδρευσης -άρδευσης & αποχέτευσης και η έλλειψη συστήματος διαχείρισης υδάτινων πόρων.
- Οι ευκαιρίες που πρέπει να εκμεταλλευτεί ο δήμος ώστε να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων του είναι η βελτίωση θεσμικού πλαισίου των τελευταίων χρόνων με την εφαρμογή της Οδηγίας 60/2000 για τα νερά. Επίσης θα πρέπει να εκμεταλλευτεί τη διάθεση χρηματικών πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση για έργα υποδομής που αφορούν τους υδάτινους πόρους. Τέλος θα πρέπει να εκμεταλλευτεί την ολοένα αυξανόμενη τουριστική ανάπτυξη για την δημιουργία ενός καλύτερου συστήματος διαχείρισης των υδάτινων πόρων ώστε να εξασφαλιστεί η διαρκής κάλυψη των αναγκών αλλά και η καλή ποιότητα του νερού.

- Τέλος ο Δήμος θα πρέπει να περιορίσει τις απειλές και τους κινδύνους που προέρχονται από τη γραφειοκρατία που συνοδεύει την λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών. Επίσης πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη του την κλιματική αλλαγή που προκαλεί σημάδια ερημοποίησης στην περιοχή και ταυτόχρονα να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για τον περιορισμό της υπεράντλησης και ρύπανσης των υδάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ανδρεαδάκης Α., «Η αναγκαιότητα συντονισμένης δράσης για την υποβοήθηση εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά 2000/60», Ημερίδα ΕΜΠ 22 Μαΐου 2002: «Οδηγία Πλαίσιο 2000/60 - Εναρμόνιση με την ελληνική πραγματικότητα», Αθήνα, Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ, 2002, τεύχος 2206
2. Γκίνη Μ. & Πλιάκας Θ., «Αρμοδιότητες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Περιφερειών της χώρας στον τομέα των υδάτων βάσει του Ν.3852/2010», Αθήνα, ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων, 2012, στον δικτυακό τόπο Scribd: www.scribd.com/. (ανάκτηση στις 10-9-2012)
3. Δάνδολος Η., Παπαθανασίου Κ., Γιωτάκης Κ., Σαμπατακάκης Π., Παπαστεργίου Κ., «Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης στη διαχείριση και προστασία υδατικών πόρων», Αθήνα, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2008
4. Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 1739/1987 «Διαχείριση των υδατικών πόρων και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α' 201/987, άρθρο 9, στον δικτυακό τόπο του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ): <http://www.elinyae.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Ρύπανση υδάτων» http://www.elinyae.gr/el/category_details.jsp?cat_id=925, ιστοσελίδα: http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/201a_87.1152529986485.pdf.
5. Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», ΦΕΚ Α' 280/9.12.2003, άρθρο 3, στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.ypeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Διαχείριση Υδατικών Πόρων»: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=247> (ανάκτηση στις 10-8-2012).

6. Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», ΦΕΚ Α΄ 280/2003, άρθρο 5, στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.vpeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Διαχείριση Υδατικών Πόρων»: <http://www.vpeka.gr/Default.aspx?tabid=247> (ανάκτηση στις 10-8-2012)
7. Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», ΦΕΚ Α΄ 280/9.12.2003, άρθρο 3 § 2,4,5 στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.vpeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Διαχείριση Υδατικών Πόρων»: <http://www.vpeka.gr/Default.aspx?tabid=247> (ανάκτηση στις 10-8-2012).
8. Ελληνική Δημοκρατία, Νόμος 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης». ΦΕΚ Α 87/2010, άρθρο 209
9. Ελληνική Δημοκρατία, ΚΥΑ υπ’ αριθμ. 150550 (ΦΕΚ Β 1440-16/6/2011), Διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού
10. Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Ειδική Γραμματεία Υδάτων, Χαρακτηρισμός και τυπολογία επιφανειακών υδάτινων συστημάτων, αρχικός και περαιτέρω χαρακτηρισμός των υπόγειων υδάτινων συστημάτων, Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (ΥΔ 01), Νοέμβριος 2011
11. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας, Πραγματικός πληθυσμός, επιφάνεια και πυκνότητα του πληθυσμού, με διάκριση σε αστικές και αγροτικές περιοχές καθώς, και σε πεδινές, ημιορεινές και ορεινές περιοχές. Μέσος σταθμικός των υψομέτρων, Απογραφή 2001.

12. Εθνική Επιτροπή Υδάτων, απόφαση 706/16-7-2010 (ΦΕΚ 1383B/2-9-2010), «περί καθορισμού των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους»
13. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθμ. L 327 της 22.12.2000, σελ. 1 έως 73, άρθρα 4,5,6,8,9,11,13,18, 24
14. Καριψιάδης Γ. (2008), «Η Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα, Διαχείριση Διασυννοριακών Υδάτων», Αθήνα, «Νόμος και Φύση» (ηλεκτρονικό περιοδικό), 2008, στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.nomosphysics.org.gr/> ιστοσελίδα: <http://www.nomosphysics.org.gr/articles.php?artid=3609&lang=1&catpid=1>.
15. Μιμίκου Μ., «Η εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60 σε επίπεδο λεκανών απορροής. Προοπτικές με βάση την ελληνική πραγματικότητα», Ημερίδα Τομέα ΥΠΥΘΕ με τίτλο: «Οδηγία Πλαίσιο 2000/60 Ε.Ε. – Εναρμόνιση με την ελληνική πραγματικότητα», Αθήνα, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Μάιος 2002, τεύχος 2206
16. Σκληβανιώτης Μ., «Ποιότητα Πόσιμου νερού», Πάτρα, Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης Πάτρας, 2004, τεύχος 35
17. Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, «Καλλικράτης: Επιμερισμός Αρμοδιοτήτων μεταξύ Αιρετών Περιφερειών και Κρατικής Διοίκησης – Αρμοδιότητες Δ/σης Υδάτων Περιφερειών (αρθρ. 5 § 5 του Νόμου 3199/2003)», έγγραφο ανηρτημένο στον δικτυακό τόπο του ΥΠΕΚΑ: <http://www.vpeka.gr> ιστοσελίδα: <http://www.vpeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=z8xSoWZkqR4%3d&tabid=247>.
18. Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Συνοπτική Περιγραφή του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου, ανηρτημένο στον δικτυακό τόπο του ΥΠΕΚΑ: <http://www.vpeka.gr>.

ιστοσελίδα:

http://wfed.opengov.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=12

19. Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, «Ειδική Γραμματεία Υδάτων», στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.ypeka.gr>, στο δικτυακό πεδίο με θέμα: «Γενικές και Ειδικές Γραμματείες – Γενική Γραμματεία Ενέργειας και κλιματικής Αλλαγής»: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=345&language=el-GR>, ιστοσελίδα «Ειδική Γραμματεία υδάτων»: <http://www.ypeka.gr/?tabid=347> (ανάκτηση στις 10-9-2012).
20. Φωτοπούλου Αντωνία-Αγγελική, «Το νερό ως οικονομικό και κοινωνικό αγαθό. Η ανάγκη επίτευξης ισορροπιών μεταξύ των δύο διαστάσεων» (διπλωματική εργασία για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη), Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο [Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, Κατεύθυνση: Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη], 2009, σελ. 1, 35, 39, 40
21. Χαϊνταρλής Μ., «Η σύγχρονη νομοθεσία προστασίας και διαχείρισης των υδάτων», Πρακτικά Ημερίδας Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο: «Βιώσιμη διαχείριση υδάτων: αρχές, κανόνες και εφαρμογή», Αθήνα, δημοσιευμένο στο: «Νόμος και Φύση» (ηλεκτρονικό περιοδικό), 2005, στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.nomosphysis.org.gr/>, ιστοσελίδα: <http://www.nomosphysis.org.gr/articles.php?artid=1503&lang=1&catid=6>.
- W.H.O (2008), Αναρτημένο στην: http://www.who.int/gho/health_systems/en/index.html
- Δημόσια Γεωχωρικά Δεδομένα: Αναρτημένο στην: <http://geodata.gov.gr>
- Δήμος Πύλου Νέστορος: Αναρτημένο στην: http://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Πύλου_-_Νέστορος

- Κλιματικά Δεδομένα Μεθώνης: Αναρτημένο στην: <http://www.buildings.gr/greek/Climaticdata/methonis/methonis.html>.
- ΔΕΥΑ Πύλου, 2013: Στοιχεία που προέκυψαν από προσωπική έρευνα με τους φορείς